

PODRAVSKA MOSLAVINA 2027

PLAN RAZVOJA OPĆINE
PODRAVSKA MOSLAVINA DO 2027.
GODINE NA TEMELJU KONCEPTA
„PAMETNA OPĆINA“

STUDENI 2020.

Naručitelj:

Općina Podravska Moslavina

Josipa Jurja Strossmayera 150

HR-31530 Podravska Moslavina

Dokument izradili:

T&MC d.o.o.

Zelinska ulica 4

HR-10000 Zagreb

Tel: +385 1 4811 230

www.tmc-holding.com

T&MC | Group

SADRŽAJ

RIJEČ NAČELNIKA	1
1. UVOD U METODOLOGIJU I KONCEPT PLANIRANJA PAMETNOG RAZVOJA.....	2
1.1 Pristup i metodologija izrade strategije.....	3
1.2 Strategija EU 2027	5
1.4 Akti strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini Osječko – baranjske županije	6
2. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA – GDJE SMO DANAS?	10
2.1 Pregled povijesnih zbivanja.....	10
2.2 Osnovni podaci o Općini	11
2.3 Prostorni i prirodni potencijal	12
2.4 Kulturna baština	16
2.5 Populacija i ljudski potencijali.....	17
2.5.1 Veličina populacije.....	17
2.5.2 Dobna struktura i demografska kretanja populacije	18
2.5.3 Ljudski potencijali	20
2.6 Prometna, telekomunikacijska i komunalna infrastruktura	23
2.6.1 Prometna infrastruktura	23
2.6.2 Komunikacijska infrastruktura.....	25
2.6.3 Vodoopskrba i odvodnja.....	26
2.6.4 Energetska infrastruktura i distribucija energije	26
2.6.5 Gospodarenje otpadom.....	27
2.7 Analiza gospodarstva Općine	28
2.7.1 Poljoprivredni potencijal	28
2.7.2 Postojeća turistička atrakcijska osnova i infrastruktura	30
2.7.3 Gospodarska struktura	31
2.8 Obrazovna i socijalna infrastruktura.....	33
2.8.1 Vrtići, predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje	33
2.8.2 Zdravlje, rekreacija, udruge i kulturna infrastruktura.....	36
2.9 Analiza financija Općine	37
2.10 Usporedna analiza razine razvoja – usporedive jedinice lokalne samouprave	39
2.11 SWOT analiza i glavne razvojne potrebe	40
3. STRATEŠKI PLAN RAZVOJA DO 2027. GODINE – GDJE ŽELIMO BITI?	44
3.1 Strateški okvir razvoja – vizija i strateški ciljevi Općine u razdoblju do 2027. godine	44
3.2 Pokazatelji učinaka strateških ciljeva razvoja Općine u razdoblju do 2027. godine	46
3.3. Koncept „pametna općina“ – Pametna Podravska Moslavina 2027.	47
3.3.1 Digitalna transformacija – „pametna poljoprivreda“ u Općini	49
3.3.2 Udruživanje „pametnih sela“ – suradnja u mini – regiji Donji Miholjac.....	52
4. PODRUČJA DJELOVANJA, PRIPREMA I PROVOĐENJE RAZVOJNIH PROJEKATA U RAZDOBLJU DO 2027. GODINE – KAKO OSTVARITI PAMETNI RAZVOJ?	56

4.1. Strateška područja djelovanja.....	56
4.1.1 Gospodarstvo i radna mjesta – „pametna ekonomija“	56
4.1.2 Obrazovanje i ljudski kapital – „pametni stanovnici“	57
4.1.3 Uvjeti života – „zadovoljni stanovnici“	58
4.1.4 Općinska uprava i suradnja – „digitalna Općina“ i „pametna suradnja“	58
4.1.5 Prostor, okoliš, energija – „Zelena Općina“	59
4.2 Implementacija, financiranje i monitoring	60
4.2.1 Organizacijski okvir i odgovornosti za provođenje.....	60
4.2.2 Financiranje razvojnih projekata, praćenje i izvještavanje provedbe Plana razvoja Općine	62
LITERATURA I IZVORI	63
POPIS SLIKA	65
POPIS TABLICA	66
POPIS GRAFIKONA	67

RIJEČ NAČELNIKA

Plan razvoja Općine Podravska Moslavina do 2027. godine na temelju koncepta „pametna općina” temeljni je dokument budućeg razvoja Općine i instrument za uspješno upravljanje razvojem općine, te nužni okvir za sufinanciranje projekata koji će se aplicirati prema potporama na razini države kao i Europskim fondovima, za razdoblje 2021. – 2027. godine.

Sukladno istome da bi se naša općina mogla razvijati u smjeru pametne općine izradili smo i ovaj Plan razvoja Općine Podravska Moslavina do 2027. godine na temelju koncepta „pametna općina”

Općinski načelnik

Dominik Cerić

Zašto pametni razvoj?

1. UVOD

1. UVOD U METODOLOGIJU I KONCEPT PLANIRANJA PAMETNOG RAZVOJA

Podravska Moslavina (dalje u tekstu: Općina) je jedinica lokalne samouprave u Osječko – baranjskoj županiji s oko 1.200 stanovnika (2011.).

Nakon ulaska Republike Hrvatske (dalje u tekstu: HR) u punopravno članstvo Europske Unije (dalje u tekstu: EU) u 2013. g., jedinicama lokalne samouprave su otvorene potpuno nove mogućnosti ubrzavanja socio-ekonomskog razvoja, odnosno financiranja razvojnih projekata iz strukturnih i kohezijskih fondova EU.

Novi višegodišnji financijski okvir (VFO) EU – a za razdoblje 2021. – 2027. godine predviđa nastavak poticanja lokalnog razvoja iz EU fondova (potpore) i drugih financijskih instrumenata (povoljni razvojni krediti, jamstva i sl.) koji se distribuiraju kroz nacionalne razvojne agencije i razvojne banke (HBOR). Okviri razvojnih politika EU do 2027. g. su već sada poznati.

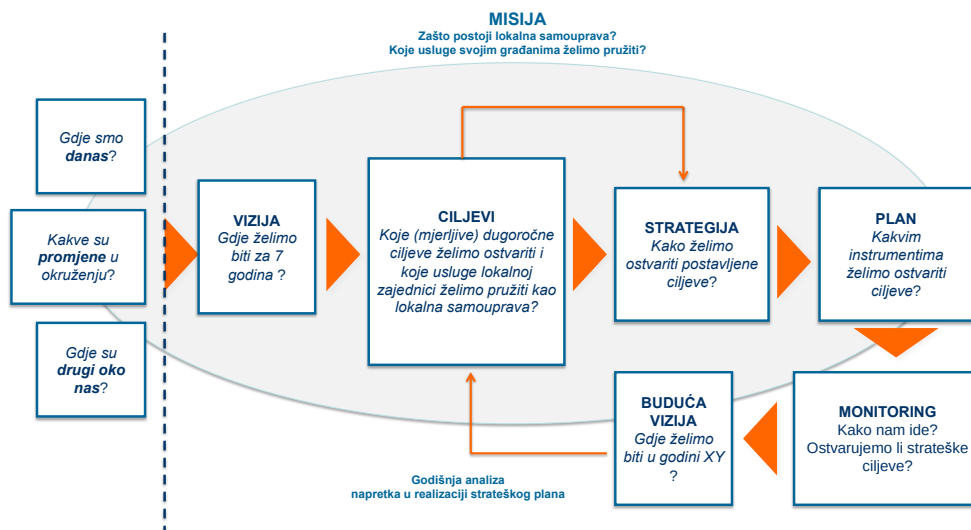
EU će poticati ubrzavanje lokalnog i ruralnog razvoja na temelju koncepta "pametna grad / pametna općina / pametno selo", koji obuhvaća ulaganja u inovativne projekte kojima će se otvarati kvalitetna radna mjesta i osiguravati podizanje razine javnih usluga na lokalnoj razini.

S obzirom na raspoložive prirodne resurse te već pokrenute razvojne aktivnosti, postoje pretpostavke za ubrzani socio-ekonomski razvoj Općine u kontekstu EU politika ruralnog razvoja. Također, atraktivna prirodna osnova i blizina velikih srednje – europskih emitivnih tržišta predstavljaju potencijalne resurse i komparativne prednosti koje je moguće valorizirati u turističke svrhe. Nadalje, razvojne mogućnosti postoje u "zelenoj ekonomiji" i djelatnostima utemeljenima na znanju. U tom smislu će se u planiranju razvoja Općine za razdoblje 2021. – 2027. g. primijeniti koncept "pametna grad / pametna općina / pametno selo".

1.1 Pristup i metodologija izrade strategije

U izradi Plana razvoja Općine Podravska Moslavina do 2027. godine na temelju koncepta „pametna općina“ (dalje u tekstu: Plan razvoja Općine) primijenit će se standardna i provjerena metodologija strateškog planiranja koja je prikazana u Slici 1.

Slika 1: Metodologija strateškog planiranja jedinica lokalne samouprave

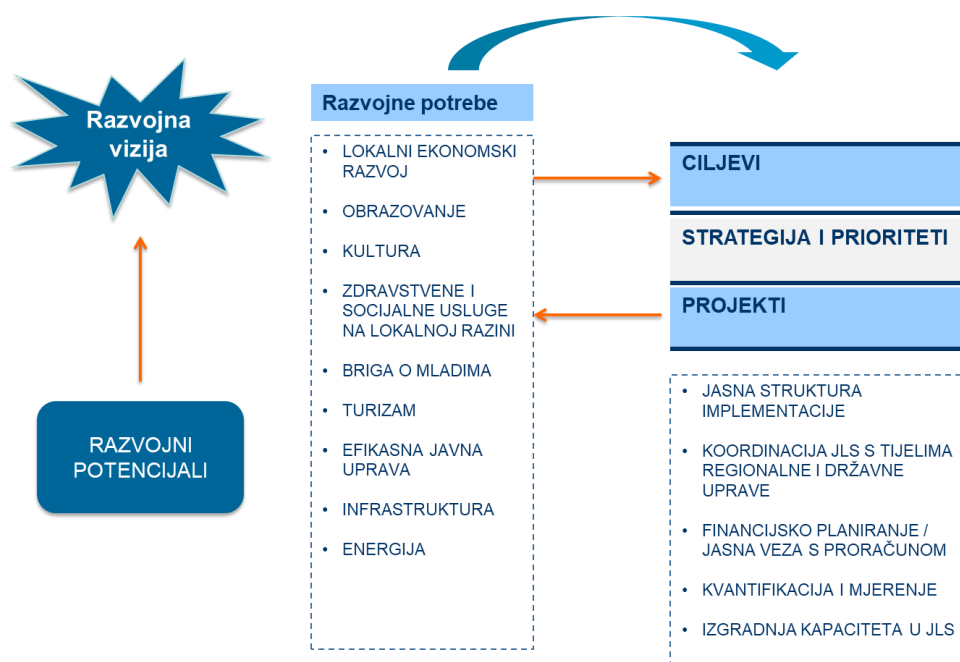

Izvor: T&MC Group

Planiranje razvoja započinje analizom sadašnjeg stanja koja uključuje i analizu razvojnih potencijala te SWOT analizu. U drugom dijelu dokumenta definirana je vizija Općine kao podloga za određivanje strateških ciljeva i plana razvoja kao pokretača dinamičnog socio-ekonomskog razvoja te prioriteta intervencije u procesu implementacije. Na temelju prioriteta područja djelovanja definira se plan razvoja Općine. Proces strateškog planiranja nakon zadanih prioriteta i definiranog plana završava izradom akcijskog plana te glavnih implementacijskih projekata s kratkim sažetkom projekta (*project fiches*).

Na Slici 2. prikazan je integrirani pristup implementaciji. Proces započinje identifikacijom razvojnih potreba Općine na temelju analize sadašnjeg stanja. Na temelju razvojnih potreba definiraju se strateški ciljevi te plan i prioriteta područja djelovanja. Projekti koji će se predložiti bazirat će se na identificiranim razvojnim potrebama Općine. Kako bi se implementacija razvojnog programa uspješno provela, važne su sljedeće smjernice: jasna struktura implementacije, koordinacija JLS s tijelima regionalne i državne uprave, financijsko planiranje / jasna veza s proračunom, kvantifikacija i mjerenje te izgradnja kapaciteta u JLS.

Slika 2: Integrirani pristup implementaciji

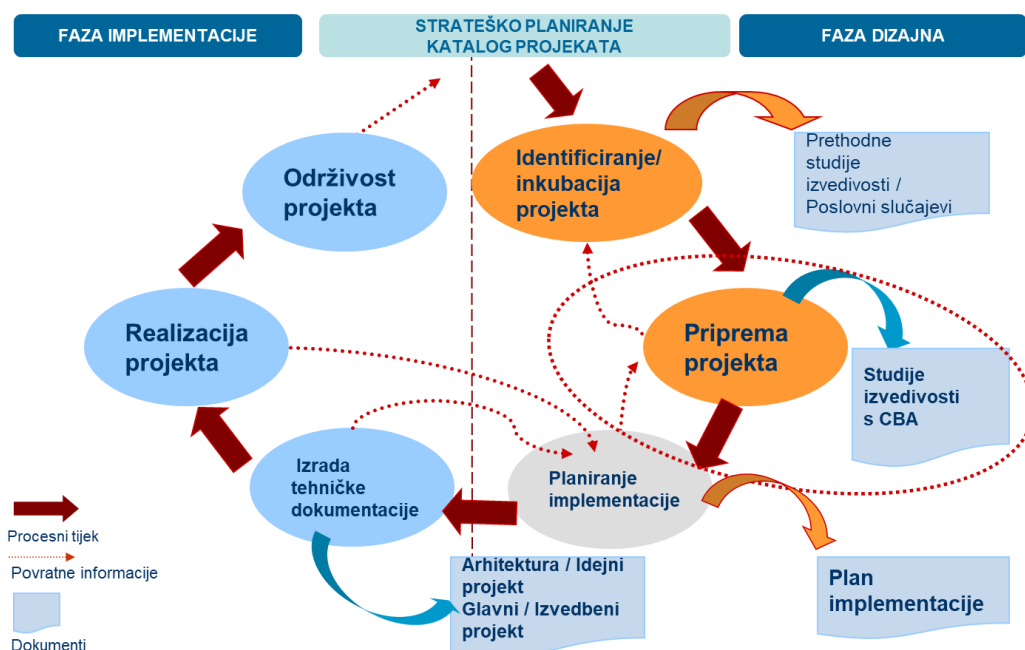

Izvor: T&MC Group

Katalogiziranje razvojnih projekata predstavlja važan dio strateškog okvira plana razvoja. Projekti su usklađeni sa smjernicama i ciljevima u dokumentima višeg ranga, odnosno strategijama regionalnog i ruralnog razvitka na razini EU te odgovarajućim aktima strateškog planiranja i operativnim programima korištenja strukturnih i kohezijskih fondova na razini država – članica.

Priprema i realizacija razvojnih projekata je kompleksan proces koji zahtijeva strukturirani pristup. Proces započinje strateškim planiranjem i identifikacijom projekata koji će se provesti. Identifikacija projekta bazira se na prethodnim studijama izvedivosti ili poslovnim slučajevima. Nakon identifikacije slijedi proces pripreme projekta koji uključuje izradu studije izvedivosti s CBA analizom. Nakon izrade studije izvedivosti, započinje proces implementacije za koji se prethodno mora izraditi plan implementacije. Nakon izrađenog plana implementacije potrebno je izraditi tehničku dokumentaciju kako bi se u konačnici realizirao projekt te osigurala njegova održivost.

Slika 3: Proces pripreme i realizacije implementacijskih projekata

Izvor: T&MC Group

Nastavno na dokument plana razvoja, razvijen je Katalog razvojnih projekata koje će Općina samostalno ili u suradnji s privatnim investitorima pokretati u razdoblju novog višegodišnjeg financijskog okvira EU od 2021. do 2027. godine.

1.2 Strategija EU 2027

U prethodnom VFO 2014. – 2020., glavni razvojni prioritet EU je bilo pokretanje održivog ekonomskog rasta koji mora biti:

- **pametna** – razvoj gospodarstva koji se temelji na znanju i inovacijama,
- **održiva** – promicanje zelenijeg, konkurentnijeg gospodarstva koji se temelji na učinkovitom korištenju resursa,
- **uključiva** – poticanje ekonomije visoke stope zaposlenosti, uz rezultat ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije.

EU u narednom višegodišnjem razdoblju 2021. -2027. godine nastavlja poticati pametna, održiva i uključiva razvoja s posebnim naglaskom na: 1) poticanje oporavka od krize koju je izazvalo širenje bolesti COVID 19 te 2) ravnomjeran ekonomski razvitak koji će stvarati radna mjesta u ruralnim područjima. Pri tome su područja u koja će EU investirati novac i strukturnih i kohezijskih fondova prikazana na Slici 4.

Slika 4: Područja u koje će EU usmjeravati ulaganja iz ESI fondova

EU 2027 →

PET GLAVNIH CILJEVA
RAZVOJNIH POLITIKA EU
U RAZDOBLJU 2021 - 2027

1

“PAMETNIJA EUROPA” –
ULAGANJA U INOVATIVNE
PROJEKTE

2

“ZELENIJA EUROPA” –
ULAGANJA U PROJEKTE
CIRKULARNE EKONOMIJE I
LOKALNE PROIZVODNJE
ENERGIJE

3

“POVEZANIJA EUROPA” –
ULAGANJA U MOBILNOST,
PROMETNICE I ICT

4

“SOCIJALNO OSJETLJIVIA
EUROPA” – VEĆA ULAGANJA U
SOCIJALNU SKRB GRAĐANA

5

“EUROPA BLIŽA
GRAĐANIMA” – ULAGANJA U
ODRŽIVI LOKALNI RAZVOJ

Izvor: T&MC Group

1.4 Akti strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini Osječko – baranjske županije

Sustav akata strateškog planiranja u RH obuhvaća akte strateškog planiranja od:

- **nacionalnog značenja:** Nacionalna razvojna strategija; višesektorske i sektorske strategije; nacionalne planove; program Vlade; provedbeni programi središnjih tijeka državne uprave;
- **od značenja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave:** planovi razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave; provedbeni programi jedinica područne (regionalne) samouprave; planovi razvoja jedinica lokalne samouprave; provedbeni programi jedinica lokalne samouprave;
- **akti strateškog planiranja povezani s okvirom za gospodarsko upravljanje EU** – a: Program konvergencije; Nacionalni program reformi;
- **Akti strateškog planiranja povezani s korištenjem fondova EU** – a: Sporazum o partnerstvu i svi programi i strategije koje proizlaze iz njega.

Vezano uz VFO 2021. – 2027., koji se poklapa s vremenskim određenjem Plana razvoja Općine, donesen je nacrt prijedloga Nacionalne razvojne strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje u tekstu: NRS RH 2030). NRS RH 2030 definira četiri razvojna smjera Hrvatske do 2030:

1. Održivo gospodarstvo i društvo;
2. Jačanje otpornosti na krize;

3. Zelena i digitalna tranzicija;
4. Ravnomjeran regionalni razvoj.

Prema NRS RH 2030, sukladno razvojnim smjerovima određeni su sljedeći strateški ciljevi Hrvatske do 2030. godine:

- Strateški cilj 1. „Konkurentno i inovativno gospodarstvo”;
- Strateški cilj 2. „Obrazovani i zaposleni ljudi”;
- Strateški cilj 3. „Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom”;
- Strateški cilj 4. „Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske”;
- Strateški cilj 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život”;
- Strateški cilj 6. „Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji”;
- Strateški cilj 7. „Sigurnost za stabilan razvoj”;
- Strateški cilj 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost”;
- Strateški cilj 9. „Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva”;
- Strateški cilj 10. „Održiva mobilnost”;
- Strateški cilj 11. „Digitalna tranzicija društva i gospodarstva”;
- Strateški cilj 12. „Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima”;
- Strateški cilj 13. „Jačanje regionalne konkurentnosti”.

Sukladno razvojnim smjerovima i definiranim strateškim ciljevima NRS HR 2030., kao i planovima razvoja na razini JRS i JLS, te sukladno zajedničkom strateškom okviru EU – a, definirat će se Sporazum o partnerstvu i programi i strategije koje proizlaze iz njega za VFO 2021. – 2027.

Vizija, strateški ciljevi i područja djelovanja za razdoblje 2021. – 2027. godine Plana razvoja Općine usklađeni su s nacrtom prijedloga NRS HR 2030.

S obzirom na akte strateškog planiranja na razini JRS, odnosno Plan razvoja OBŽ za VFO 2021. – 2027., Skupština Osječko-baranjske županije donijela je u lipnju 2020. godine Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine. U vremenu izrade Plana razvoja Općine, na razini JRS valjana je Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije do 2020. godine (dalje u tekstu: ŽRS OBŽ 2020.). Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) je predložilo produljenje važenja županijskih razvojnih strategija na razdoblje od godine dana uslijed specifičnih okolnosti uzrokovanih pandemijom COVID – 19.

Kroz ŽRS OBŽ 2020. planirano je ostvarivanje četiri glavna razvojna cilja:

1. Unaprjeđenje kvalitete života;

2. Unaprjeđenje kvalitete životnog prostora;
3. Povećanje konkurentnosti gospodarstva i zaposlenosti; te
4. Učinkovito upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem.

Za ostvarivanje gornjih razvojnih ciljeva Županija planira djelovanje u 9 prioriteta područja s 32 intervencijske mjere. Županija planira do 2020. godine djelovati u sljedećim područjima:

1. Unaprjeđenje i razvoj sustava zdravstva i socijalne skrbi,
2. Unaprjeđenje i razvoj u području odgoja i obrazovanja, kulture, športa, tehničke kulture,
3. Razvoj ljudski potencijala,
4. Podrška mjerama prostornog planiranja, zaštite okoliša i prirode,
5. Razvoj komunalnih i drugih infrastrukturnih sustava,
6. Razvoj i jačanje konkurentnosti gospodarskih subjekata,
7. Unaprjeđenje poslovnog okruženja za razvoj i jačanje gospodarstva,
8. Jačanje dionika tržišta rada u skladu s potrebama gospodarstva,
9. Povećanje učinkovitosti dionika i institucija u sustavu upravljanja razvojem.

Vizija, strateški ciljevi i područja djelovanja Plana razvoja Općine usklađeni su s glavnim razvojnim ciljevima i prioriteta područjima ŽRS OBŽ 2020.

Gdje smo danas?

2. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA

2. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA – GDJE SMO DANAS?

2.1 Pregled povijesnih zbivanja

U povijesnim izvorima vezanima uz današnje administrativno područje Općine nalazi toponim Monoslav s naznačenom 1397. godinom, što je prvi povijesni spomen koji se vezuje uz Općinu. U 15. stoljeću u povijesnim izvorima spominje se toponim Moslow, Monoslo. U razdoblju 16. i 17. stoljeća vojne jedinice u sklopu Osmanskog Carstva su u sklopu strategije širenja prema središnjoj Europi pustošile i današnje administrativno područje Općine, a 1543. su ga pod vodstvom Mehmed-beg Jabjapašića uspjele zauzeti. Po osvajanju, na području Općine, u naselju Podravska Moslavina, izgrađene su građevine vojne, vjerske i funkcionalne namjene (utvrda, džamija i skladišta za hranu). U sklopu vojnog pothvata 1562. godine predvođenog od strane Nikole Zrinskog, kod naselja Podravska Moslavina poražene su osmanske vojne jedinice te su spaljeni osmanski vojni objekti, odnosno utvrda. Po povlačenju habsburških jedinica, osmanske snage obnavljaju utvrdu.

Uslijed opadanja vojne moći Osmanskog Carstva u vremenu nakon poraza u Bitci kod Beča 1683. (u sklopu Bečkog – Velikog – rata), slabi i osmanski utjecaj na području Općine, te je 1686. područje oslobođeno osmanske uprave. Konačan rezultat rata bio je mir u Srijemskim Karlovcima 1699., čijim je sklapanjem teritorijalni opseg Osmanskoga Carstva značajno smanjen; područje nekadašnje Ugarske koje je do tada bilo pod osmanskom upravom (čijim je dijelom teritorij Općine bio od 1091.), ulazi u sastav Habsburške Monarhije, odnosno od 1868. Austro – ugarske Monarhije. Neposredno nakon mira u Srijemskim Karlovcima 1699., područje Općine postaje dijelom formirane Civilne Slavonije (Provincijal) koja je bila pod upravom bečke Dvorske komore. Iz tog razdoblja datira prvi popis stanovništva na području Općine (1702.), odnosno na području nekadašnjeg distrikta Moslavina koji je obuhvaćao 10 naselja: Moslavina, Zanos, Šimanovci, Bučje, Vodovrat, Martinci, Obrež, Potkovci, Radinovci i Kopanovci; od nabrojenih naselja, jedino je naselje Moslavina bilo naseljeno (zabilježeno je 19 kućanstava). Po finalizaciji popisa stanovništva, usvojen je i sustav ubiranja poreza na području Civilne Slavonije. U poratnom razdoblju s 17. na 18. stoljeće, te u nastavku kroz 18. stoljeće, na području Civilne Slavonije pokrenut je proces *dekameralizacije* (ustupanje ili prodaja slavonskih vlastelinstava plemstvu s područja Svetog Rimskog Carstva i Ugarske – dijelova Habsburške monarhije). U sklopu tih povijesnih procesa, 1721. barun Petar – Antunu Hilleprand von Prandau dobio je darovnicom (uz pravo nasljedstva) poljoprivredna područja i oko četrdeset naselja uzduž površina uz tok rijeke Drave, čime je formirano vlastelinstvo Valpovo. Vlasništvo nad vlastelinstvom 1885. preuzima grof Rudolf Normann Ehrenfels, te iskorištavanje šumskog bogatstva zamjenjuje poljoprivredu kao dominantnu gospodarsku aktivnost vlastelinstva.

U vremenu nakon Prvog svjetskog rata i po raspadu Austro-ugarske Monarhije, formira se Država Slovenaca, Hrvata i Srba, zatim Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, te konačno Kraljevina Jugoslavija do njezina pada po Drugom svjetskom ratu. U tom vremenu područje Općine, dotada u sastavu plemićkog vlastelinstva, prolazi kroz procese u sklopu Druge agrarne reforme, koja je provedena između 1919. i 1941. Njome su ukinuti svi preostali

kmetski i kolonatski odnosi, a veliki su posjedi eksproprirani uz obvezu naknadne isplate, ali samo vlasnicima koji su državljani Kraljevstva SHS. Zabranjeno je davanje zemljišta u podzakup, a veće su šume podržavljene. Glavni cilj agrarne reforme bilo je zatrti ostatke feudalnih odnosa u državi gdje su se oni još zadržali. Ipak, seljaci nisu poljoprivredne površine dobili u vlastito stalno vlasništvo. Paralelno s tim procesom, u sklopu demografske obnove područja, u poraću Prvog svjetskog rata doseljeno je stanovništvo (mahom srpske nacionalnosti) iz drugih krajeva Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koji su kao isluženi ratni veterani dobili poljoprivredna zemljišta na korištenje i/ili u vlasništvo. Oba procesa su dovela do toga da su poljoprivredne jedinice iznimno rascjepkane; današnje poljoprivredne parcele u Općini, koje su vrlo malenih površina, svoje su ishodište imale u ovoj reformi.

2.2 Osnovni podaci o Općini

Općina je smještena na sjeverozapadnom dijelu Osječko – baranjske županije (OBŽ), kojoj prema teritorijalnom ustrojstvu jedinica lokalne samouprave i pripada (Slika 5). Rijeka Drava koja predstavlja sjevernu granicu Općine ujedno prati i državnu granicu RH i Mađarske. Općina na zapadu i jugu graniči s Virovitičko – podravskom županijom, odnosno Općinom Crnac na jugu i Općine Čađavica na zapadu, a na istoku s Općinom Viljevo (potonja Općina je u sastavu OBŽ).

Slika 5: Smještaj Općine u OBŽ

Izvor: Mrežne stranice Osječko – baranjske županije

Površina Općine iznosi 4.200 ha – ukupna površina građevinskih područja je (prema PPUO) je 183 ha, poljoprivrednog zemljišta (prema ARKOD nacionalnom sustavu identifikacije zemljišnih parcela) 2.322 ha, a zemljišta pod šumama 1.011 ha (prema PPUO). Općina čini 1,06% površine OBŽ.

Općina broji 5 naselja – Podravska Moslavina (798 stanovnika), Krčenik (334 stanovnika), Martinci Miholjački (37 stanovnika), Gezinci (33 stanovnika) i Orešnjak (bez stanovnika) – brojke iskazuju stanje prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine u Republici Hrvatskoj (Popis 2011.)

Ukupan broj stanovnika Općine 2011. godine iznosio je 1.202 stanovnika (Popis 2011.), a prema procjeni DZS – a za 31. prosinca 2019. g. u Općini je živjelo 949 stanovnika (publikacija Gradovi u statistici). Pad broja stanovnika bilježi ukupnu stopu od 20%. Gustoća naseljenosti u Općini je 27,32 stanovnika po kvadratnom kilometru što je čini ispodprosječno gusto naseljenom u odnosu na prosjek OBŽ i RH. Broj stanovnika Općine prema Popisu 2011. čini 0,39% od broja stanovnika OBŽ.

Četiri naseljena naselja Općine raspršena su u prostoru. Općinsko središte se nalazi u naselju Podravska Moslavina.

Prema novoj podjeli RH na 4 statističke regije 2. razine (NUTS 2), Općina spada u Panonsku Hrvatsku (NN 125/2019). S obzirom na statističke regije 3. razine (NUTS 3), Općina spada u OBŽ, kao jedinicu regionalne samouprave. Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/17), JRS se razvrstavaju četiri skupine, a JLS u osam skupina. OBŽ spada u II. skupinu JRS koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini ispodprosječno rangiranih, a Općina spada u I. skupinu JLS koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini ispodprosječno rangiranih JLS.

2.3 Prostorni i prirodni potencijal

Područje Općine pripada prirodno-geografskoj cjelini slavonske Podravine. Slavonska S obzirom na reljefne karakteristike, Podravina je dio istočnohrvatske ravnice koja je nizinski dio RH, u kojem prevladavaju lesni ravnjaci i aluvijalne ravnice, oblikovane tokom kvartara, prvenstveno holocena.

Prema geološkim karakteristikama tala, u Općini se nalaze aluvijalne ravnice koje karakterizira rastresito i porozno tlo, akumulacijski oblik fluvijalnog procesa (koji uključuje eroziju, preoblikovanje utjecajem rijeke Drave i slivnog područja rijeka Karašice i Vučice prema rijeci Dravi i, konačno, taloženje aluvijalnih sedimenata).

Prema Programu zaštite okoliša za područje OBŽ, prostor Županije, a time i Općine pripada umjereno toploj, kišnoj klimi, bez značajnijih sušnih razdoblja, s oborinama jednoliko raspodijeljenim tijekom godine (klimatsko područje Cfbwx prema Koeppenovoj klasifikaciji). Srednja godišnja temperatura je 10°C, dok srednja mjesečna temperatura varira od –1 do 21 °C, s najhladnijim razdobljem u siječnju te najtoplijim razdobljem u srpnju i kolovozu, kada maksimalne temperature prelaze 40°C. Raspored oborina u vegetacijskom razdoblju je povoljan, no pri tome postoje odstupanja – količina padalina u ljetnom razdoblju zna biti nepovoljna, što može predstavljati ograničavajući faktor u poljoprivrednoj proizvodnji, ali i rizični faktor s obzirom na mogućnost materijalne štete u poljoprivredi kao posljedice suše (prema podacima Procjene rizika od velikih nesreća za Općinu iz 2017. g., elementarna nepogoda suše u 2015. godinu je uzrokovala višemilijunsku štetu na poljoprivrednim kulturama u Općini).

Rijeka Drava značajan je element prirodnog potencijala Općine, a kao prirodna sila, dala je oblik današnjem prostoru Općine. Pored Drave, prostor Općine pod utjecajem je i aluvijalnog slivnog područja rijeka Karašice i Vučice od gorskih područja Papuka i Krndije prema Dravi. Navedeno utječe na bogatstvo podzemnih voda na području Općine. Nadalje, s obzirom da rijeka Drava ima pluvijalno – glacijalni (kišnoledenjački) režim, vodostaj rijeke je manji zimi, a velik u proljeće i početkom ljeta (uslijed kopnjenja snijega). Kretanja mjesečnih protoka rijeke Drave može predstavljati rizik s obzirom na mogućnost uzrokovanja materijalnih šteta od poplave. Prema Procjeni rizika od velikih nesreća za Općinu (2017.), navodi se da je poplava kao elementarna nepogoda u 2014. i 2015. godini uzorkovala višemilijunske materijalne štete na poljoprivrednim kulturama. Također, Procjenom je ocijenjeno da naselje Martinci Miholjački bilježi rizik od značajnijih posljedica s obzirom na ugroženost od poplava rijeke Drave. Ostale tekućice na području Općine ne predstavljaju rizike prethodno opisanog tipa. Rijeka Karašica koja protječe južnom granicom Općine i teče usporedno s rijekom Dravom, a ima nivalno – pluvijalni režim s vodostajem koji vrhunac doseže u kasno proljeće i jesen, ima ukupnu duljinu vodotoka u Općini u iznosu od 3,88 km. Ostali vodotoci na području Općine su Donja Branjinska (duljine 450 m na području Općine) i Donje Tunjevo I (duljine 3,68 km na području Općine). Vodno bogatstvo Općine i bogatstvo krajolika rijeka predstavlja prirodnu atrakcijsku osnovu koja može biti valorizirana u turističke svrhe, pri čemu održivost procesa mora biti imperativ (Slika 6).

Slika 6: Krajobraz toka rijeke Drave

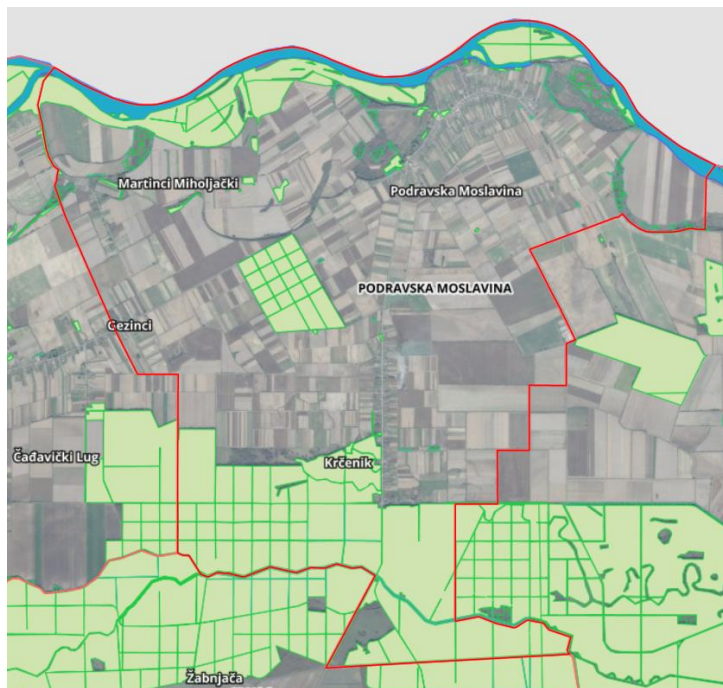

Izvor: Mrežne stranice Općine

U vegetacijskom pojasu Općine uz rijeku Dravu prisutne su nizinske šumske hrasta lužnjaka, poljskog jasena, crne johe, vrbe i topole. Šumske površine dominirale su prostorom sve do početka procesa eksploatacije šuma u vremenu druge polovine 19. stoljeća. Uslijed navedenog procesa, šumske površine mahom postaju površine na kojima se uzgajaju poljoprivredne kulture. Kao što je prikazano na Slici 7, danas šumske površine čine oko 24 %

ukupne površine Općine, a kao šumske cjeline ističu se šumske zajednice na prostoru naselja Krčenik (južni dio Općine) i uz rijeku Dravu (sjeverni dio Općine). Pored toga, vidljiva i je mozaična zastupljenost manjih površina šumskih zajednica u Općini. Šumske površine u Općini su u državnom vlasništvu, a upravljanje je povjereno tvrtki Hrvatske šume d.o.o., odnosno Upravi šuma podružnici Našice – Šumarija Donji Miholjac.

Slika 7: Šumske površine na području Općine

Izvor: Državna geodetska uprava - Geoportal

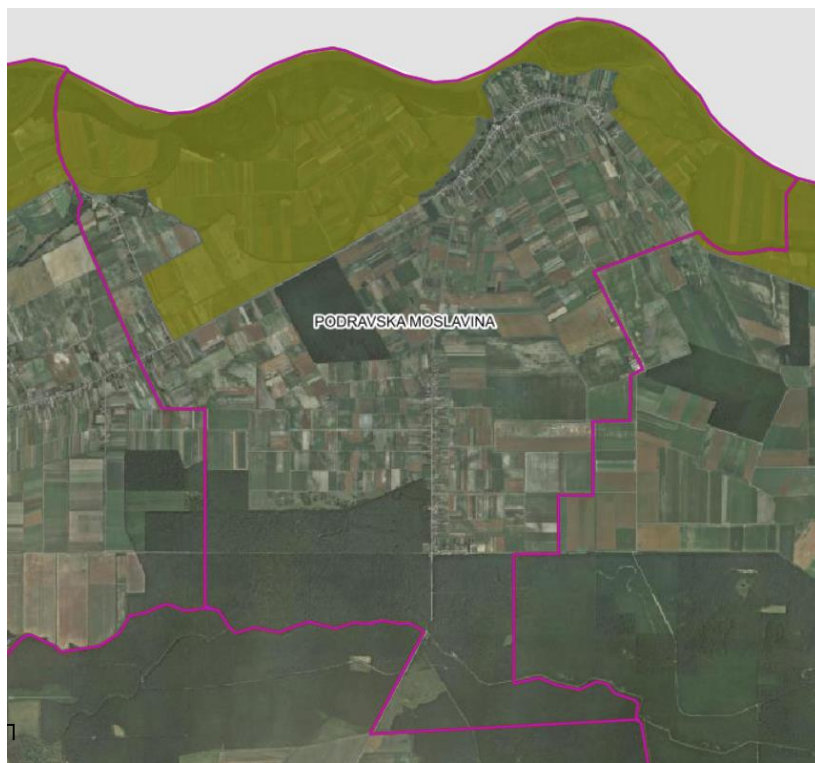
Prostor Općine nije urbanistički niti ekološki devastiran. Tek 4,36% prostora čine naselja. Tradicionalni industrijski pogoni ne postoje.

Na području Općine ustanovljene su nacionalne kategorije zaštite prirode u obliku kategorije Regionalni park Mura – Drava, kao i međunarodna kategorija zaštite Ekološka mreža Natura 2000 za područje očuvanja značajno za ptice POP „Srednji tok Drave HR 1000015“ i područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove POVS „Srednji tok Drave HR 5000015“.

Uredbom o proglašenju Regionalnog parka Mura – Drava kojom je čitav tok rijeke Mure i Drave sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 57/11), zaštićen u kategoriji regionalnog parka. Pored poplavnog područja formiranog duž riječnih tokova, uključuje i prijelazno područje s poljoprivrednim površinama i/ili manjim naseljima. Na području Općine neke poljoprivredne površine u naseljima Martinci Miholjačkima i Podravska Moslavina nalaze se na prostoru koji spada u Regionalni park Mura – Drava (Slika 8). Upravljanje Regionalnim parkom Mura - Drava obavlja se putem koordinacije postojećih županijskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode, a za OBŽ upravljačku ulogu preuzela je Javna ustanova Agencija za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području OBŽ. Regionalni park Mura – Drava dio je Prekograničnog rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav koji se proteže kroz Hrvatsku, Austriju, Sloveniju, Srbiju i Mađarsku. Zaštita u kategoriji regionalnog

parka dopušta gospodarske aktivnosti stanovništva koje živi i/ili djeluje na zaštićenom prostoru, pri čemu se potiče održivi razvoj gospodarstva.

Slika 8: Nacionalna kategorija zaštite prirode u Općini: Regionalni park Mura - Drava

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Bioportal – Webportal informacijskog sustava zaštite prirode

Ekološka mreža Natura 2000 je europska ekološka mreža čija je svrha očuvanje ili, u slučaju izrazite potrebe, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti. Važeće zakonsko određenje vezano uz Ekološku mrežu RH provedeno je kroz Uredbu o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19). Proglašenjem Ekološke mreže, u pravni poredak RH prenesene su sljedeće direktive EU: Direktiva o pticama i Direktiva o staništima. Na Slici 9 prikaza je površina područja očuvanja značajnog za ptice POP „Srednji tok Drave HR 1000015“ (iscrtano plavo) i područja očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove POVS „Srednji tok Drave HR 5000015“ (ispunjeno zeleno).

Slika 9: Natura 2000 u Općini: Područja prema Direktivi o pticama i Područja prema Direktivi o staništima

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Bioportal – Webportal informacijskog sustava zaštite prirode

S obzirom na izrazito zadovoljavajući prirodni potencijal s obzirom na vegetacijske, hidrološke i klimatološke faktore, kao i razinu i uređenost očuvanja prostora, moguće je ubrzana gospodarska valorizacija prirodne i prostorne osnove Općine, pri čemu se treba poštivati načelo održivosti.

2.4 Kulturna baština

Prema Registru kulturnih dobara RH, na području Općine nema zaštićenih kulturnih dobara, kao ni preventivno zaštićenih kulturnih dobara. Evidentirana kulturna dobra (kulturna dobra koja imaju određene spomeničke karakteristike i manju spomeničku vrijednost, ali nisu upisana u Registar), na području Općine su sakralne građevine: župna kasnobarokna crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u Podravskoj Moslavini, crkva Sv. Mihovila u Krčeniku, te crkva Sv. Proroka Ilije u Miholjačkim Martincima.

Slika 10: Kasnobarokna crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u naselju Podravska Moslavina

Izvor: Glas Koncila – mrežne stranice

Župna crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u Podravskoj Moslavini izgrađena je 1789. godine, s izvornim karakteristikama kasno – baroknog stila, a naknadnim intervencijama u svrhu očuvanja i oporavka građevine dobila je današnji izgled (Slika 10). Filijalna crkva Sv. Mihovila izgrađena je krajem 19. stoljeća, dok crkva Sv. Proroka Ilije datira iz 1938. godine.

2.5 Populacija i ljudski potencijali

2.5.1 Veličina populacije

Prema popisu stanovništva iz 2011. Općina broji ukupno 1.202 stanovnika. Najveći broj stanovnika živi u naseljima Podravska Moslavina i Krčenik, tek neznatan dio u Martincima Miholjačkim i Gezincima, dok naselje Orešnjak nije naseljeno. U Tablici 1 prikazano je kretanje broja stanovnika po naseljima Općine u vremenu od 1981. g. do posljednjeg Popisa 2011. g., a pored prosječne godišnje stope kretanja broja stanovnika između popisa stanovništva i kućanstava RH, prikazana je i ukupna promjena broja stanovnika 2011. godine u odnosu na 1981. godinu.

Tablica 1: Kretanje broja stanovnika u naseljima Općine u vremenu 1981. - 2011. godina

Naselje	1981.	1991.	Prosječna godišnja stopa kretanja 1981. – 1991.	2001.	Prosječna godišnja stopa kretanja 1991. – 2001.	2011.	Prosječna godišnja stopa kretanja 2001. – 2011.	Ukupna promjena
Podravska Moslavina	1.119	946	-2%	925	0%	798	-1%	-29%
Krčenik	565	533	-1%	432	-2%	334	-3%	-41%

Martinci Miholjački	84	63	-3%	48	-3%	37	-3%	-56%
Gezinci	66	64	0%	46	-3%	33	-3%	-50%
UKUPNO	1.884	1.606	-2%	1451	-1%	1202	-2%	-36%

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

Ukupan broj kućanstava na području Općine prema Popisu 2011. iznosio je 403, a prevladavala su kućanstva s 1 ili 2 člana. Prosječan broj osoba u kućanstvu iznosio je 2,95 (Tablica 2).

Tablica 2: Broj kućanstava u Općini prema broju članova kućanstva, Popis 2011.

Ukupno	Broj članova kućanstva											Prosje. broj osoba u kućanstvu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	
403	102	101	50	76	38	22	8	4	1	-	1	2,95

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema publikaciji „Gradovi u statistici“, izdanoj od strane Državnog zavoda za statistiku (DZS), procijenjeno je kretanje broja stanovnika u Općini (Tablica 3). Procjene broja stanovnika izračunate su na temelju podataka Popisa 2011., prirodnoga kretanja i migracijskog salda.

Tablica 3: Procjena ukupnog broja stanovnika u Općini od strane DZS – a za vrijeme od 2012. – 2019. g.

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Procjena broja stanovnika	1.164	1.151	1.127	1.116	1.069	1.020	994	949
Godišnja stopa kretanja		-1%	-2%	-1%	-4%	-5%	-3%	-5%

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

S obzirom na pretpostavljene promjene u veličini populacije Općine, potrebno je razmotriti strukturu stanovništva i demografske trendove kako bi se dobio uvid u uzroke populacijskih procesa.

2.5.2 Dobna struktura i demografska kretanja populacije

Dobna struktura Općine je nepovoljna, što je vidljivo prema indeksu starenja. Indeks starenja jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina. Indeks veći od 40% kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Indeks starosti u Općini je 87%, dok u naselju Gezinci prelazi 200% (Tablica 4). Stanovništvo Općine je zašlo u proces starenja.

Tablica 4: Indeks starenja prema naseljima u Općini (stanovništvo prema Popisu 2011.)

Dobna skupina:	0-19 god.	60 i više god.	INDEKS STARENJA
UKUPNO	312	271	87%
Podravska Moslavina	239	145	61%
Krčenik	61	104	170%
Martinci Miholjački	7	10	143%
Gezinci	5	12	240%

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

Demografska kretanja vezuju se i uz vitalni indeks. Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) u Općini ukazuje na negativno kretanje prirodnog prirasta u razdoblju od 2011. do 2018. godine (s iznimkom 2014. godine).

Tablica 5: Kretanje vrijednosti vitalnog indeksa u Općini u razdoblju 2011. - 2019. g.

Godina	Broj živorođenih	Broj umrlih	VITALNI INDEKS
2011.	8	20	40
2012.	10	22	45
2013.	11	18	61
2014.	13	13	100
2015.	7	19	37
2016.	2	13	15
2017.	9	22	41
2018.	12	16	75
2019.	9	19	47

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

Konačno, potrebno je promotriti migracijski saldo, odnosno broj doseljenih i odseljenih stanovnika u razdoblju od 2011. do 2019. godine. Pri analizi je vidljivo negativno kretanje trenda, odnosno negativan migracijski saldo (Tablica 6).

Tablica 6: Migracijski saldo Općine u razdoblju 2011. - 2019. g.

Godina	Broj doseljenih	Broj odseljenih	MIGRACIJSKI SALDO
2011.	7	9	-2
2012.	13	29	-16
2013.	12	18	-6
2014.	14	38	-24
2015.	18	17	1
2016.	5	41	-36
2017.	5	41	-36
2018.	13	35	-22
2019.	4	39	-35

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

Navedeno ukazuje na potrebu za intervencijama koje će se pozitivno odraziti na dobnu strukturu stanovništva.

2.5.3 Ljudski potencijali

Ukupan broj radno sposobnog stanovništva (stanovništvo od navršениh 15. godina) u Općini je 999 (podaci iz Popisa 2011). Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnom broju stanovnika je čak 83% (Tablica 7). Ukoliko se promatra udio dobne skupine starosti 15 godina do 64 godine, udio je 65%.

Tablica 7: Udio radno aktivnog stanovništva u naseljima Općine prema Popisu 2011.

Dob stanovnika:		0-14	15-64	65 i više
UKUPNO	Ukupno	203	784	215
	M	103	416	78
	Ž	100	368	137
Podravska Moslavina	Ukupno	157	523	118
	M	78	275	45
	Ž	79	248	73
Krčeničnik	Ukupno	37	218	79
	M	22	115	26
	Ž	15	103	53
Martinci Miholjački	Ukupno	5	24	8
	M	0	16	3
	Ž	5	8	5
Gezinci	Ukupno	4	19	10
	M	3	10	4
	Ž	1	9	6

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

Prema Popisu 2011., 4% radno sposobnih stanovnika nije imalo završenu ni jednu razinu obrazovanja, dok je osnovnu školu završilo 52% stanovnika, a srednju 40%. Stanovnika s visokim obrazovanjem (osobe koje su završile stručni studij, sveučilišni studij odnosno obranile doktorsku disertaciju) u Općini je bilo tek 3% od ukupno radno sposobnog stanovništva (Tablica 8).

Tablica 8: Razina obrazovanja stanovništva Općine prema Popisu 2011

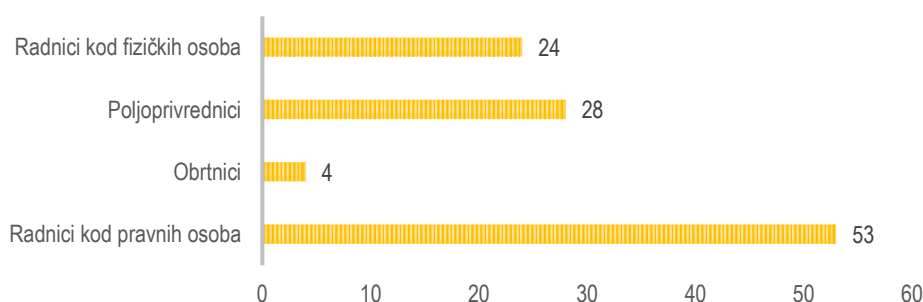
Starost	Ukupno	Bez škole	1 - 3 raz. OŠ	4 - 7 raz. OŠ	OŠ	SŠ	Visoko obrazovanje				Nepoznato
							Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	
Ukupno	999	36	3	17	515	400	27	15	12	-	1
M	494	8	3	5	227	231	19	10	9	-	1
Ž	505	28	-	12	288	169	8	5	3	-	-
Udio u ukupnom radno sposobnom stanovništvu	100%	4%	0%	2%	52%	40%	3%	2%	1%	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku / Izračun T&MC Group

Ukupan broj zaposlenih stanovnika Općine (s prebivalištem i/ili boravištem u Općini) u prosincu 2019. godine bio je 109 (Grafikon 1). Navedena brojka odražava broj osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Grafikon 1: Broj osiguranika HZMO - a u Općini, prosinac 2019. g.

OSIGURANICI KOD HZMO, 2019.

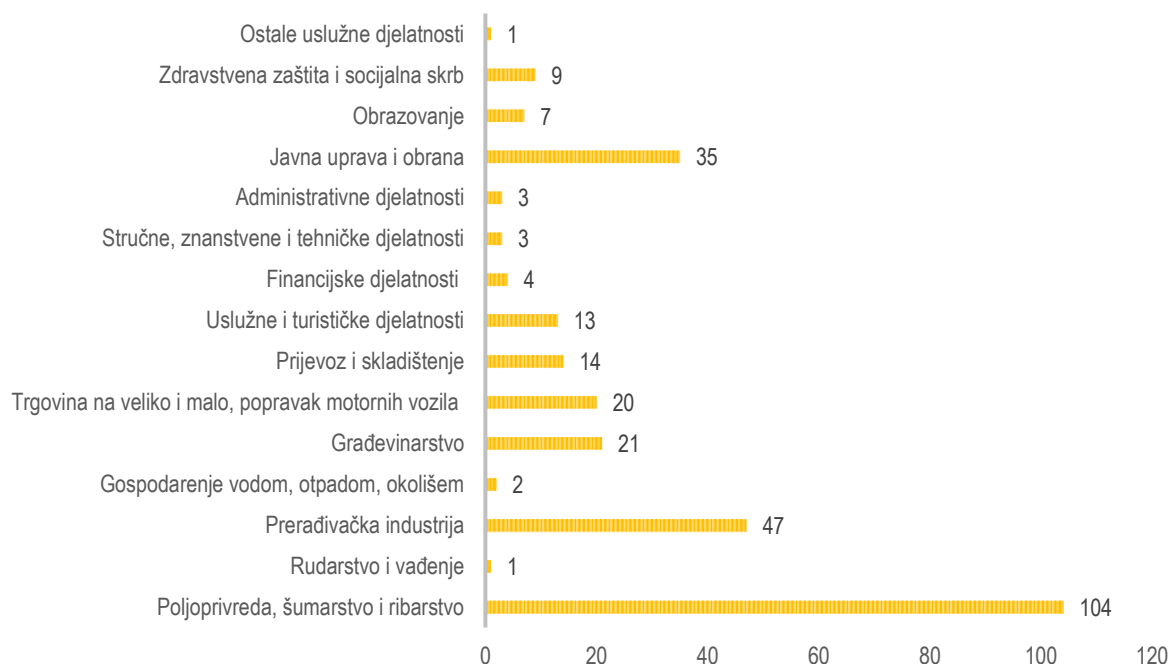
Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje / Obrada T&MC Group

S druge strane, može se promatrati i anketna zaposlenost s obzirom na Popis 2011. Podaci Popisa 2011. i podataka HZMO – a o broju osiguranika nisu usporedivi jer se radi o različitim metodološkim kategorijama, no podaci o zaposlenosti prema Popisu 2011. mogu ukazivati na zaposlenost u Općini prema područjima djelatnosti. Ukupna anketna zaposlenost prema Popisu 2011. (prikazano na Grafikonu 2) u Općini iznosila je 284, a najviše zaposlenih je bilo u području poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (37%), zatim prerađivačkoj industriji (17%) te javnoj upravi i obrani (12%).

Grafikon 2: Anketna zaposlenost u Općini prema područjima djelatnosti, Popis 2011.

ANKETNA ZAPOSLENOST, POPIS 2011.

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine u Republici Hrvatskoj / Obrada T&MC Group

Kako bi se ustanovio trend zaposlenosti, moguće je pratiti i godišnje podatke DZS – a u publikaciji Gradovi u statistici o broju stanovnika Općine zaposlenima kod pravnih osoba na datum 31. ožujka. Kao što je vidljivo u Tablici 9, broj zaposlenih fluktuira, no prepoznaje se blago pozitivan i uravnotežen trend porasta broja zaposlenih u posljednjem trogodišnjem razdoblju.

Tablica 9: Kretanje broja zaposlenih kod pravnih osoba u Općini u razdoblju 2011. - 2019.

Godina	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Broj zaposlenih kod pravnih osoba u Općini	24	38	26	22	53	42	43	47	48

Izvor: Državni zavod za statistiku

Registrirana nezaposlenost (upisani u evidenciju nezaposlenih HZZ – a) u 2019. godini je bila 60. Radno aktivnog stanovništva (zaposlenih i nezaposlenih osoba) u 2019. godini je bilo 169. Stopa aktivnosti stanovništva (udio radno aktivnog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu) je 17%. Stopa zaposlenosti stanovništva (udio broja zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu) je 11%. Stopa nezaposlenosti stanovništva (udio broja nezaposlenih u radno aktivnom stanovništvu) je 36%.

U strukturi nezaposlenih u najvećem dijelu sudjeluju osobe s završenim srednjoškolskim (57%) i osnovnoškolskim (33%) obrazovanjem (Tablica 10).

Tablica 10: Nezaposlenost u Općini s obzirom na razinu obrazovanja, 2019. g.

Razina obrazovanja	Broj nezaposlenih	Udio u ukupnom broju nezaposlenih
Bez škole i nezavršena osnovna škola	3	5%
Završena osnovna škola	20	33%
Srednja škola	34	57%
Stručni studij, prvi stupanj fakulteta i viša škola	2	3%
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	1	2%
UKUPNO	60	100%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2019. g.

Unatoč negativnim pokazateljima, treba istaknuti da je vidljiv trend pada broja nezaposlenih na području Općine, u promatranom desetogodišnjem razdoblju (Tablica 11).

Tablica 11: Kretanje prosječnog godišnjeg broja nezaposlenih u Općini za razdoblje 2009. - 2019. g.

Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Prosječna desetogodišnja stopa kretanja nezaposlenosti
Pros. br. nezaposlenih	120	147	152	155	155	167	129	129	101	79	60	-7%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2019. g.

Vidljiva je potreba kreiranja kvalitetnih radnih mjesta i provođenje programa cjeloživotnog obrazovanja

2.6 Prometna, telekomunikacijska i komunalna infrastruktura

2.6.1 Prometna infrastruktura

Geografski položaj Općine je povoljan, no potrebno je unaprijediti prometnu povezanost. Općina graniči s Mađarskom – državna granica prati tok rijeke Drave, no na području ne postoje granični prijelazi. Najbliži granični prijelaz je Međunarodni cestovni granični prijelaz Donji Miholjac. Općina je povezana na podravski prometni pravac kao longitudinalni pravac koji se pruža u smjeru toka rijeke Drave.

Plovni put kroz Općinu predstavlja međudržavni hrvatsko – mađarski plovni put. Prema Agenciji za vodne puteve, u sadašnjem stanju plovni put rijeke Drave kroz Općinu zadovoljava uvjete plovidbe II klase. Slika 11 prikazuje klasifikaciju plovnih puteva kontinentalne Hrvatske. Rijeka Drava u svom toku kroz Općinu obilježena je samo za dnevni promet. Na području Općine, kao ni u široj mini – regiji Donji Miholjac, ne postoje riječna pristaništa koja bi činila osnovu za značajniju gospodarsku i turističku valorizaciju rijeke Drave. Trenutno, plovidba je vezana uz eksploataciju šljunka, pijeska i drvne mase. Prema PPUO planirano je pristanište za turističke brodove, luka nautičkog turizma za male brodove i zimovnik za brodove u naselju Podravska Moslavina. Ističe se potreba izgradnje adekvatne riječne pristanišne infrastrukture, pri čemu je potrebna prekogranična suradnja.

Slika 11: Klasifikacija plovnih puteva na području kontinentalne Hrvatske

Izvor: Agencija za vodne puteve - mrežne stranice

Kroz Općinu prolazi državna cesta D34 (smjer Slatina D2 – D. Miholjac – Josipovac D2) – koja je s dva čvorišta povezana na D2, odnosno Podravsku magistralu (G.P. Dubrava Križovljanska, granica R. Slovenije) – Varaždin – Virovitica – Našice – Osijek – Vukovar – G.P. Ilok, granica R. Srbije). Kroz područje Općine prolaze i županijska cesta 4030 (Podravska Moslavina D34 – Zdenci – Orahovica) i lokalna cesta 44001 (Martinci Miholjački – Gezinci D4). U Tablici 12 prikazane su cestovne prometnice na području Općine.

Tablica 12: Popis cestovnih prometnica na području Općine

Oznaka i broj ceste	Trasa	Duljina u km
D-34	Daruvar (D5) – Slatina (D-2) – Donji Miholjac – Josipovac (D-2)	8,60
Ž-4030	Krčenik – Zdenci – Orahovica – Kutjevo – Pleternica	7,10
L-44001	Miholjački Martinci – Gezinci (D34)	2,00
Ukupna duljina državnih i županijskih cesta		17,60

Izvor: PPUO Podravska Moslavina

Prema Planu razvojnih programa Općine za razdoblje 2020. – 2022. godine, planirana je izgradnja pješačkih staza, izgradnja biciklističkih staza i autobusnih stajališta. Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu na području

Općine ne postoji, no postoje tvrtke koje pružaju uslugu prijevoza autobusima, čime je Općina povezana s gradovima u OBŽ (Donji Miholjac i Osijek), ali i šire (Zagreb). Općina je u procesu realizacije projekta „Zajedno za starije osobe Podravske Moslavine“ (kroz korištenje nepovratnih sredstava ESF – a u sklopu operacije „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – faza I“), kojim će se pristupiti osiguravanju mobilnosti starijih osoba i povećanju dostupnosti zdravstvenih i ruralnih usluga. Povećanje mobilnosti svih stanovnika Općine, posebice ugroženih skupina stanovnika, bitna je sastavnica povećane kvalitete života u Općini.

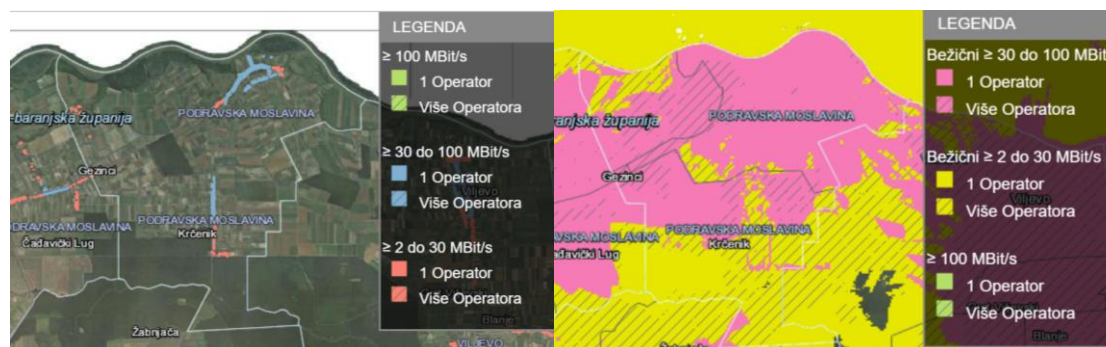
Kroz Općinu ne prolazi željeznička pruga, a najbliža željeznička postaja nalazi se u Slatini (udaljena 25 km).

Zračna luka Osijek (OSI) – međunarodna zračna luka za putnički i teretni promet – nalazi se na državnoj cesti D2 i udaljena je 84 km od Općine. Nadalje, Općina je od Zračne luke Zagreb (ZAG međunarodna zračna luka) udaljena 200 km. S obzirom na blizinu Mađarske, razmatraju se i zračna luka u Pečuhu (PEV Pécs-Pogány međunarodna zračna luka) koja je udaljena 45 km, te zračna luka u Budimpešti, udaljena 258 km (BUD međunarodna zračna luka).

2.6.2 Komunikacijska infrastruktura

Sustav telekomunikacijskih vodova u Općini je dovršen, a izvedeni su podzemni i zračni telekomunikacijski vodovi. Dijelovi naselja Podravska Moslavina i Krčenik bilježe brzinu pristupa nepokretnim internetskim mrežama u rasponu od 30 do 100 Mbit/s, dok je brzina pristupa u ostalim dijelovima navedenih naselja, kao i u naseljima Martinci Miholjački i Gezinci, u rasponu od 2 do 30 Mbit/s (Slika 12). Potonje navedeno ne predstavlja zadovoljavajuću brzinu, kao ni rasprostranjenost nepokretnog internetskog pristupa. Brze i stabilne mreže predstavljaju *conditio sine qua non* za razvoj „pametne“ Općine. Općina razvija mogućnost besplatnog pristupa Internetu za stanovnike Općine. U tijeku je projekt „WiFi bežična Internet zona u Općini“. Nadalje, brzina pristupa mrežama pokretnih komunikacija u većem dijelu Općine iznosi od 30 do 100 Mbit/s, što predstavlja zadovoljavajuću brzinu. Ipak, potrebno je proširiti bazu operatera pokretnih mreža čijim je mrežama moguće pristupiti. Vlasnik telekomunikacijske mreže je Hrvatski telekom d.d., dok ostali operateri na području iznajmljuju postojeću infrastrukturu.

Slika 12: Brzine pristupa nepokretnim i pokretnim internetskim mrežama u Općini

Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti

U Općini djeluje poštanski ured koji se nalazi u naselju Podravska Moslavina. Pripadajući poštanski broj je 31530 Podravska Moslavina.

2.6.3 Vodoopskrba i odvodnja

Na području Općine postoji izgrađena vodoopskrbna mreža. Vodoopskrbna mreža Medinci – Podravska Moslavina nalazi se u sastavu regionalnog vodoopskrbnog sustava Slatina koji spada u Uslužno područje 4. Isporučitelj vodne usluge je tvrtka KOMRAD d.o.o. Slatina (Općina ima udio u temeljnom kapitalu u iznosu od 0,01%). Komrad d.o.o. svojim korisnicima distribuira vodu za piće iz vodoopskrbnog bazena Medinci. Stopa kućanstava priključenih na sustav vodoopskrbe nije zadovoljavajuća. Prema podacima Studije izvodljivosti za projekt „Poboljšanje vodnogomunalne infrastrukture aglomeracije Slatina“, u Općini je u 2016. tek 13% kućanstava, a u 2018. godini tek 19% kućanstava imalo priključak na sustav vodoopskrbe (Tablica 13)

Tablica 13: Priključenost kućanstava i stanovnika O

	2016.	2017.	2018.
Broj priključenih kućanstava	62	72	82
Udio priključenih	13	16	19
Broj priključenih stanovnika	147	171	195
Potrošnja vode u kućanstvima (m ³ /god)	5.376	3.480	22.883
Ukupna potrošnja vode (m ³ /god)	7.194	4.829	24.134

Izvor: Studija izvodljivosti za projekt „Poboljšanje vodnogomunalne infrastrukture aglomeracije Slatina“

Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda naselja Podravska Moslavina započeta je 2018. godine. Općina je uključena u aglomeracijsko područje Slatina. U 2019. godini ukupno je izvedeno 1.683 m kanalizacijskih kolektora. Nastavak radova planiran je u 2020. godini.

2.6.4 Energetska infrastruktura i distribucija energije

Područje Općine električnom energijom opskrbljuje HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. – Elektroslavonija Osijek i Elektra Virovitica. Elektroopskrbna mreža je zadovoljavajuća. Postojeća distribucijska mreža sadrži građevine na distribucijskim naponskim razinama od 10(20) kV i 0,4 kV, te javnu rasvjetu. Na 10(20) kV naponskoj razini izgrađeni su nadzemni dalekovodi i manji dio podzemnih kabelskih dalekovoda do svih TS 10/0,4 kV u naseljima, osim za naselje Orešnjak.

Južnim dijelom područja Općine prolazi magistralni plinovod Slatina-Donji Miholjac. Distribucijski sustav za opskrbu potrošača plinom na području Općine izgrađen je u naseljima Gezinci, Krčenik i Podravska Moslavina. Glavna točka napajanja za naselja Krčenik i Podravska Moslavina je priključak na mjesnu mrežu naselja Viljevo, a druga točka napajanja je priključak na mjesnu mrežu naselja Čadavički Lug iz koje se napaja naselje Gezinci. U naseljima Gezinci, Krčenik i Podravska Moslavina izgrađena je srednje – tlačna mjesna plinovodna mreža kojom se plin razvodi po ulicama. Plin se distribuira preko tvrtke HEP Plin d.o.o.

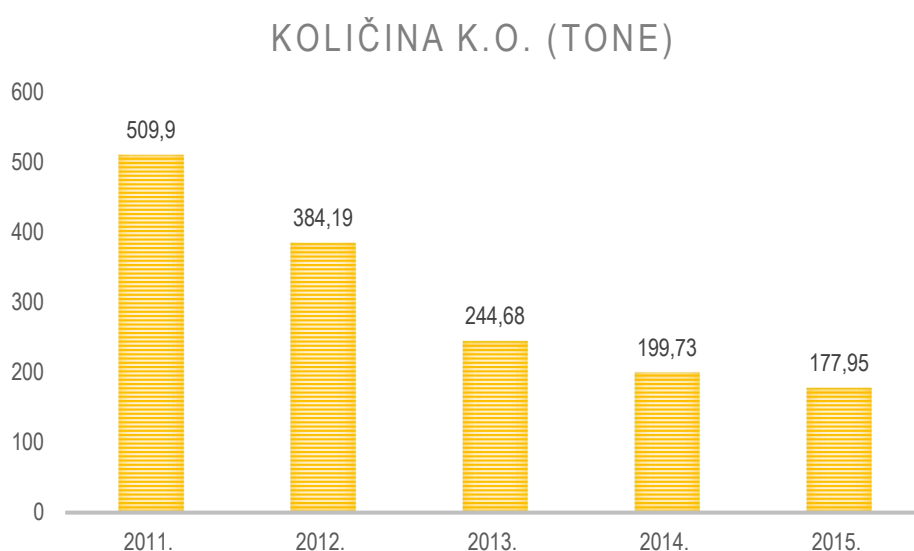

Kako bi se osigurao razvoj koji se temelji na načelima energetske tranzicije i samodostatnosti, potrebno je u Općini poticati razvoj uporabe energije iz obnovljivih izvora.

2.6.5 Gospodarenje otpadom

Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada s područja Općine je koncesijom povjereno poduzeću Eko-Flor Plus d.o.o. iz Oroslavlja. Organiziranim odvozom obuhvaćena su sva domaćinstva iz svih naselja s područja Općine. Komunalni otpad iz domaćinstava prikuplja se u PVC posudama od 120 i 240 litara, a od industrije i male privrede u kontejnerima od 1.100 litara te 5 i 7 m³. Odvoz miješanog komunalnog otpada obavlja se tri puta mjesečno prema objavljenom rasporedu odvoza otpada. Otpad se odvozi na odlagalište Petrovačka Dola u Vukovaru. U Grafikonu 3 prikazana je godišnja količina prikupljenog miješanog komunalnog otpada za razdoblje od 2011. do 2015. g. prema Planu gospodarenja otpadom za razdoblje od 2017. do 2022. za Općinu.

Grafikon 3: Kretanje godišnje količine prikupljenog komunalnog otpada u Općini u razdoblju 2011. – 2015. g.

Izvor: Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 2017. do 2022., Općina Podravska Moslavina

Prikupljanje i odvoz glomaznog otpada i posebnih vrsta otpada s područja Općine također vrši tvrtka Eko-Flor Plus d.o.o. iz Oroslavlja. Glomazni otpad se odvozi na utvrđeni datum. Odvoz papira i plastike je jednom mjesečno putem podijeljenih vreća i kanti. Na području Općine u svim naseljima postavljeni su i zeleni otoci sa namjenskim spremnicima u koje je moguće odložiti odvojeno prikupljeni otpad kućanstava (plastika, staklo, papir). Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 14/19) JLS koja ima 3.000 stanovnika ili manje dužna je osigurati funkcioniranje reciklažnog dvorišta, odnosno mobilne jedinice koja se u smislu Zakona smatra reciklažnim dvorištem. Prema Planu razvojnih programa Općine Podravska Moslavina za razdoblje 2020.-2022. godine, u 2020. godini planirana je nabava pokretnog reciklažnog dvorišta. Nadalje, nepoznati su podaci o količini odvojeno sakupljenog otpada, odnosno o njegovu udjelu u ukupnom komunalnom otpadu u Općini. Na razini RH, u 2019. godini prikupljeno je ukupno 1.811.617 tona komunalnog otpada, što odgovara vrijednosti od 444 kg po stanovniku. Za Općinu je i 2015. godini ta vrijednost iznosila oko 150 kg po stanovniku. Količina odvojeno sakupljenog

komunalnog otpada u 2019. godini iznosila je 670.769 t, odnosno imala je udio od 37,03% u ukupno sakupljenom komunalnom otpadu, a tad udio se povećao za 6% u odnosu na 2018. godinu.

2.7 Analiza gospodarstva Općine

2.7.1 Poljoprivredni potencijal

Poljoprivredne površine zauzimaju oko 55,29% ukupne površine Općine. Ukupna površina ARKOD parcela na području Općine je 2.322,46 ha. ARKOD parcela je neprekinuta površina poljoprivrednog zemljišta koju obrađuje samo jedno poljoprivredno gospodarstvo, klasificirana obzirom na vrstu uporabe zemljišta: oranica, livada, pašnjak, vinograd, iskrčeni vinograd, voćnjak, staklenik na oranici, neodrživana površina i ostale površine. Najveći dio poljoprivrednih površina u Općini predstavljaju oranice (92%). Tek u manjem udjelu sudjeluju preostale poljoprivredne površine (najviše pašnjaci s 2,3% i voćnjaci s 1,2%). Prosječna veličina parcele je 47,40 ha (Tablica 14).

Tablica 14: Pregled broja poljoprivrednih gospodarstava i broja i površine poljoprivrednih parcela u naseljima Općine u 2019.. g.

Naselje	Broj poljoprivrednih gospodarstava (OPG+SOPG)	Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (ha)	Prosje. veličina ARKOD parcela (ha)
Gezinci	6	5	18,90	3,78
Krčenik	58	17	767,58	45,15
Martinci Miholjački	7	7	117,06	16,72
Podravska Moslavina	110	20	1.418,92	70,95
UKUPNO	181	49	2.322,46	47,40

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – ARKOD online baza podataka / Prilagodba T&MC Group

Na području Općine je u 2019. godini registrirano ukupno 183 poljoprivredna gospodarstva, od čega je većina ustrojena kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (177) te se većina nalazi u naselju Podravska Moslavina (110). Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava obrađuje ARKOD parcele kategorije veličine ispod 3 ha ili između 3 ha i 20 ha (155 poljoprivrednih gospodarstava od ukupno 183). Tek 22 poljoprivredna gospodarstva raspolažu s površinama većim od 20 ha (Tablica 15).

Tablica 15: Pregled kategorija veličine poljoprivrednih parcela u Općini u 2019. g.

Naselje	<3 ha		≥3 i <20 ha		≥20 i <100 ha		≥100 i <1.500 ha	
	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)
Gezinci	4	3,52	2	15,37	-	-	-	-
Krčenik	24	17,79	26	216,90	7	346,05	1	186,84
Martinci Miholjački	2	2,94	3	21,54	2	92,58	-	-
Podravska Moslavina	47	44,12	47	330,65	13	519,33	3	524,82
UKUPNO	77	68,36585	78	584,4665	22	957,9552	4	711,6579

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – ARKOD online baza podataka / Prilagodba T&MC Group

Prema podacima Jedinstvenog registra domaćih životinja za 2019. godinu, na području Općine: na 16 gospodarstava drži 1.286 goveda; na 152 gospodarstva 1.498 svinja; na 14 gospodarstava 391 ovca; na 3 gospodarstva 59 koza; i, na jednom gospodarstvu drže se dva konja (Tablica 16)

Tablica 16: Pregled broja domaćih životinja u Općini u 2019. g.

Životinje	Broj gospodarstva	Broj životinja
Goveda	16	1.286
Svinje	152	1.498
Ovce	14	391
Koze	3	59
Konji	1	2

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede – Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ) / Prilagodba T&MC Group

Na području Općine postoji 7 poljoprivrednih gospodarstava koji su isporučitelji kravljeg mlijeka (Tablica 17).

Tablica 17: Količina isporučenog kravljeg mlijeka i ukupan broj isporučitelja mlijeka tijekom 2019. godine u Općini

Općina	Broj isporučitelja mlijeka	Količina isporučenog mlijeka (Kg)
Podravska Moslavina	7	253.032

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede – Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ); Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu / Prilagodba T&MC Group

Šumske površine u Općini zauzimaju oko 24,07% površine Općine, odnosno 1.011 hektara. Većinom su u državnom vlasništvu, a upravljanje je povjereno tvrtki Hrvatske šume d.o.o., odnosno Upravi šuma podružnici Našice – Šumarija Donji Miholjac.

Ekološka proizvodnja je slabo zastupljena – tek je 4,6% površine korišteno za ekološki uzgoj poljoprivrednih kultura (Tablica 18).

Tablica 18: Pregled ekološke proizvodnje prema kulturi i naseljima Općine u 2019. g

Ekološka proizvodnja			
NASELJE	Naziv kulture	Površina (ha)	Broj PG - ova
Krčenik	orah	2,48	1
Krčenik	suncokret	11,84	1
Krčenik	orah	10,22	1
Krčenik	kukuruz	52,24	1
Podravska Moslavina	livade	30,46	1
UKUPNO		107,24	5

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – AGRONET online baza podataka / Prilagodba T&MC Group

Potencijal ekološke poljoprivredne proizvodnje i dalje nije iskorišten. Pretpostavke za njegov razvoj su prisutne, no treba jačati svijest o njegovim koristima – kako ekonomskim, tako i okolišnim, društvenim i zdravstvenim. S obzirom

na očuvan okoliš i tradiciju bavljenja poljoprivredom, posebice uzgojem graha, postoji iznimni potencijal razvoja poljoprivrednih dobara s certifikatima ekološke prihvatljivosti, ali i pokretanje pogona za preradu poljoprivrednih dobara kako bi se dobila dobra veće dodane vrijednosti. Povećanje prinosa i povećanje dodanih vrijednosti poljoprivrednih proizvoda kroz preradu, treba biti temeljeno na primjerima najbolje prakse „pametne poljoprivrede“ i suradnje znanstvene i poljoprivredne zajednice, na lokalnoj, ali i nacionalnoj i međunarodnoj razini. Za ostvarenje tog strateškog smjera, potrebna su ulaganja u infrastrukturu u poljoprivredi, tehnologiju, istraživanje i razvoj, kao i suradnju na regionalnoj, državnoj i međunarodnoj razini.

2.7.2 Postojeća turistička atrakcijska osnova i infrastruktura

Na području Općine nema turističkih smještajnih kapaciteta. Turistički smještajni kapaciteti su osnova turističke infrastrukture bez koje nije moguće razvijati turizam. Trenutno na prostoru Općine moguće je ostvariti posjetu, no ne i turistički boravak – stoga se ne može govoriti o turistima, već samo o posjetiteljima (osnovna karakteristika turizma je ostvarivanje boravka u destinaciji u najmanje jednom ostvarenom noćenju). S obzirom na pružanje usluga hrane i pića u turizmu, postoji mogućnost turističke valorizacije ugostiteljskih objekata i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Na području Općine četiri su ugostiteljska objekta registrirana za djelatnost „Djelatnosti pripreme i usluživanja pića“, dok za djelatnost „Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane“ nema registriranih ugostiteljskih objekata.

Potencijal za valorizaciju u turističke svrhe, odnosno pružanje usluga u turizmu imaju i društveni domovi. Također, udruge s područja Općine, koje djeluju u kulturi i sportsko – rekreativnim aktivnostima (lov, ribolov, boćanje) mogu sudjelovati u kreiranju turističkog proizvoda Općine kroz organizaciju i sudjelovanje u manifestacijama i drugim oblicima turističkih doživljaja. Nadalje, prema Planu razvojnih programa Općine za 2020. – 2022. planiran je projekt „Rekonstrukcija objekta Karaule“- bivšega vojnoga objekta, u sklopu kojega je predviđena izgradnja, uređenje i opremanje širokog spektra turističko – ugostiteljskih sadržaja: ugostiteljskih objekata kafića i restorana s terasama, izletničkih bungalova, nadstrešnice s roštiljem, poučne staze, informacijskog pulta, igrališta za mali nogomet, košarku, dječjeg igrališta i drugih elemenata za pružanje turističkih usluga posjetiteljima. Planirana je i izgradnja pješačkih staza i izgradnja biciklističkih staza na području Općine.

Općina raspolaže bogatom i raznolikom prirodnom atrakcijskom osnovom koju je moguće valorizirati u turističke svrhe (vodene površine – stajaće i tekuće, očuvan okoliš, šumske površine), a kao *pull* faktor djeluje i dobar prometani položaj (blizina emitivnim tržištima, laka pristupnost koju je moguće unaprijediti, prepoznatljive turističke destinacije u okolini).

Slika 13: Prirodna atrakcijska osnova Općine

Izvor: Mrežne stranice Općine Podravska Moslavina

S obzirom na mogućnosti razvoja aktivnih oblika turizma, posebice onih vezanih uz vodene sportove, rijeka Drava predstavlja turistički resurs koji u Općini nije valoriziran i predstavljen kao prepoznatljiv element turističke ponude. Biciklizam je prepoznat u Općini kao specifični oblik turizma sa snažim razvojnim potencijalom. Kroz Općinu prolaze dvije biciklističke rute. Ruta Drava pripada EuroVelo ruti 13 (Iron Curtain Trail), a kroz Općinu ide putem DC 34, zatim nerazvrstanim cestama, lokalnim cestama i neutvrđenim cestama natrag do DC 34. Iako je dio EuroVelo rute, nije označena EuroVelo signalizacijom (kao što je ruta koja se nalazi preko rijeke Drave, na teritoriju Mađarske), a time nije ni označena kao certificirana EuroVelo ruta. Ruta Dunav spoj je EuroVelo rute 6 (Atlantic – Black sea) koja u Hrvatskoj prolazi Osječko – baranjskom i Vukovarsko – srijemskom županijom.

Strateškim razvojnim planom turizma općine Podravska Moslavina za razdoblje od 2018. do 2022. postavljena su dva cilja razvoja turizma:

1. Razvijanje prepoznatljive turističke ponude utemeljene na kulturnoj i prirodnoj baštini;
2. Razvitak i unaprjeđenje turističke infrastrukture kroz odgovorno prostorno planiranje, odnos prema okolišu i očuvanju ruralnoga prostora.

U Općine je potrebna intervencija u izgradnji turističkih kapaciteta kako bi turisti mogli ostvariti boravak u Općini. Pri tome treba razvijati složeni turistički proizvod, koji će uključivati više specifičnih oblika turizma – kulturni i aktivni turizam. Planiranje razvoja turizma treba biti vođeno načelima održivosti, posebice zbog očuvanja bogate prirodne atrakcijske osnove Općine, ali i načelom suradnje sa susjednim JLS u mini – regiji Donji Miholjac kako bi se koordiniranim marketinškim naporima povećala vidljivost na emitivnim turističkim tržištima.

2.7.3 Gospodarska struktura

Na području Općine u studenome 2020. godine postojalo je 8 aktivnih obrta – tri u naselju Podravska Moslavina, četiri u naselju Krčenik i jedan u naselju Gezinci (Tablica 19). Prisutnost uslužnih obrta bitna je kako bi se

stanovnicima ruralnih područja omogućio istovjetan opseg usluga kakav je inače prisutan samo u urbanim područjima.

Tablica 19: Pregled aktivnih obrta na području Općine u studenome 2020. g.

Br.	Naziv obrta i djelatnost	Naselje
1.	BRAJNOVIĆ, obrt za ugostiteljstvo	Krčenik
2.	CODIG, obrt za informatičke usluge	
3.	PATAČA, obrt za poljoprivredu	
4.	ZELENI GAJ, obrt za ugostiteljstvo	
5.	FALCO POPRAVCI, obrt za popravak namještaja i pokućstva	Gezinci
6.	FILIP, obrt za ugostiteljstvo	Podravska Moslavina
7.	KRUŠKA, obrt za poljoprivrednu i drvenu proizvodnju	
8.	PAVO, obrt za završne radove u građevinarstvu	

Izvor: Pretraživač baze podataka Obrtnog registra / Prilagodba T&MC Group

Na području Općine u 2019. godini registrirano je ukupno 183 poljoprivredna gospodarstva, od čega je 177 klasificirano kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) i dva kao samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (SOPG). Ostala poljoprivredna gospodarstva su trgovačka društva (2), obrti (1) i druge pravne osobe (1). Prema podacima HZMO – a za prosinac 2019., g., tek 28 osiguranika s prebivalištem u Općini bilo je zaposleno na poljoprivrednim gospodarstvima, odnosno smatrano poljoprivrednicima.

Broj aktivnih poslovnih subjekata poduzetnika (organiziranih kao društvo s ograničenom odgovornošću ili jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću) na području Općine u studenome 2020. g. bio je osam, a ukupan broj poslovnih subjekata bio je 61 (u broju su uključeni obrtnici i drugi dohodaši, neprofitne organizacije – udruge i proračunski korisnici). Tablica 20 prikazuje aktivne poslovne subjekte u Općini (poduzetnike i obrte) s najvećim ostvarenim prihodima u 2019. godini.

Tablica 20: Trgovačka društva i obrti u Općini s najvišim ostvarenim prihodima poslovanja u 2019. g.

Poslovni subjekt	Sektor	Prihodi (u mil. HRK)	Broj zaposlenih
Krajčine d.o.o.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11,37	13
KRUŠKA, obrt za poljoprivrednu i drvenu proizvodnju	Prerađivačka industrija	4,33	12
Aldora j.d.o.o.	Trgovina na veliko i malo	2,28	1
Andrija EKO d.o.o.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0,51	0

Izvor: FINA – InfoBiz / Prilagodba T&MC Group

Prema Planu razvojnih programa Općine za 2020. – 2022. planirana je izgradnja Gospodarske zone. Lokacija Gospodarske zone (područja gospodarske namjene) pretpostavljena u PPUO ne odgovara kriterijima za ubrzani i efikasan razvoj gospodarskih djelatnosti u Općini. Stoga se razmatra intervencija u premještanju prostora predviđene gospodarske namjene kroz izmjene i dopune PPUO na područje uz državnu cestu D34, u neposrednoj blizini naselja Podravska Moslavina (Slika 14). Na pretpostavljenoj površini nalaze se već postojeće gospodarske zgrade i/ili pomoćne zgrade, no potrebno je njihovo uređenje i opremanje jer u trenutnom stanju nisu funkcionalne.

Prednost izmijenjene lokacije je i jednostavno unapređenje komunalne infrastrukture za potrebe gospodarske zone.

Slika 14: Mogući smještaj Gospodarske zone Općine

Izvor: Državna geodetska uprava – Geoportal / Obrada T&MC Group

Općina mora težiti stvaranju uvjeta za razvoj kvalitetnih radnih mjesta u novoj, digitalnoj ili zelenoj ekonomiji, pri čemu je naglasak na privlačenju i zadržavanju ljudskog kapitala. Postojeću podlogu treba iskoristiti kao resurs za daljnje inoviranje u planiranju gospodarskog razvoja Općine, što ukazuje na potencijal razvoja „pametne“ poljoprivrede u Općini. Potrebno je intervenirati u području izgradnje javne gospodarske infrastrukture kao mjesta za stjecanje i dijeljenje znanja, vještina, iskustva i tehnologija, kao i u razvoju poticanja programa usmjerenog razvoja i podrške novim i inovativnim gospodarskim subjektima.

2.8 Obrazovna i socijalna infrastruktura

2.8.1 Vrtići, predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje

Školstvo u Općini razvijeno je još od polovine 19. stoljeća, odnosno od 1852. godine kada je zabilježen dolazak nastavnika s područja Mađarske. Nastava se prvotno izvodila u privatnim prostorima – kućama, a školska zgrada u naselju Podravska Moslavina izgrađena je 1902. godine (Slika 15). Nova školska zgrada u naselju Podravska Moslavina postala je operativna u siječnju 2013. godine. U naselju Krčenik nastava se odvija u zgradi izgrađenoj 1946. godine. Obje škole su danas područne škole (PŠ Podravska Moslavina i PŠ Krčenik) u sastavu Osnovne škole Ante Starčevića Viljevo (OŠ Ante Starčevića Viljevo).

Slika 15: Stara školska zgrada u naselju Podravska Moslavina

Izvor: Mrežne stranice Osnovne škole Ante Starčevića Viljevo

U Općini je 2020. godine otvoren područni dječji vrtić (Slika 16) za jednu jaslčku (djeca starosne dobi od 1. do 3. godine) i jednu vrtičku (djeca starosne dobi 3. do 7. godina) skupinu djece. Vrtić je površine 363 četvornih metara i predviđen je za boravak 45 djece. Nalazi se u neposrednoj blizini PŠ Podravska Moslavina. Projekt izgradnje i opremanja dječjeg vrtića sufinanciran je sredstvima iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. iz Mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“. Područni dječji vrtić u Općini je u sastavu dječjeg vrtića „Pinokio“ iz Donjeg Miholjca.

Slika 16: Dječji vrtić u naselju Podravska Moslavina

Izvor: mrežne stranice Osječko – baranjske županije

Na području Općine djeluju dvije Područne škole: PŠ Podravska Moslavina i PŠ Krčenik. Obje PŠ nalaze se u upisnom području OŠ Ante Stračevića Viljevo, koja je matična škola.

U školskoj godini 2020./2021. razrednu nastavu u PŠ Podravska Moslavina pohađalo je 24 učenika, a u PŠ Krčenik 5 učenika. Ukupan broj učenika u predmetnoj nastavi s područja Općine je 31 (24 učenika iz naselja Podravska

Moslavina su navedena kao učenici koji koriste uslugu organiziranog školskog prijevoza, kao i 7 učenika iz naselja Krčenik). Promjena broja učenika koji pohađaju razrednu nastavu u Općini prikazana je u Tablici 21.

Tablica 21: Promjena broja učenika razredne nastave u Općini u vremenu od početka šk. god. 2011./2012 do 2020./2021.

Školska godina	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.
Broj učenika	47	45	39	33	36	36	28	31	27	29
Promjena broja učenika		-4%	-13%	-15%	9%	0%	-22%	11%	-13%	7%

Izvor: Državni zavod za statistiku / Obrada T&MC Group

U obje PŠ u Općini izvodi se isključivo razredna nastava. Učenici predmetne nastave iz Općine polaze nastavu u matičnoj školi u Viljevu i za njih je organiziran prijevoz školskim autobusom. Prijevoz obavlja Arriva d.o.o. temeljem Ugovora s Osnivačem (OBŽ). Predmetna nastava u matičnoj ustanovi organizirana je u dvije promjenjive smjene. OŠ Ante Starčevića Viljevo također je vlasnik kombi vozila kupljenog prvenstveno za potrebe prijevoza kuhanih obroka iz matične u područne škole, među kojima su i PŠ Podravska Moslavina i PŠ Krčenik.

Uvjeti rada u PŠ Podravska Moslavina (Slika 18) su prema ocjeni danoj u Godišnjem planu i programu rada OŠ Ante Starčevića Viljevo za školsku godinu 2020./2021. odlični. Nastava se izvodi u jutarnjoj smjeni. PŠ Podravska Moslavina ne raspolaže s vlastitom knjižnicom ni školskom dvoranom. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture se u zimskim uvjetima odvija u holu škole. Okoliš objekta je zelena površina i na održavanju iste kontinuirano se radi.

Slika 18: Područna škola Podravska Moslavina

Izvor: mrežne stranice Osnovne škole Ante Starčevića Viljevo

U PŠ Krčenik (Slika 19) uvjeti rada su ocijenjeni kao zadovoljavajući, uz napomenu da se nastava izvodi u uređenoj učionici, dok ostali dijelovi zgrade funkcionalno nikako ne udovoljavaju potrebama školske djece. U prizemlju se nalazi oronuo stan koji se ne upotrebljava, dok se nastava odvija u učionici na katu. Nastava se odvija u dvije smjene u dvije dvorazredne kombinacije. PŠ Krčenik također ne raspolaže s vlastitom knjižnicom ni školskom dvoranom. Prema Godišnjem planu i programu rada OŠ Ante Starčevića Viljevo za školsku godinu 2020./2021., za PŠ Krčenik je u tijeku priprema idejnog rješenja za obnovu zgrade u suradnji s Općinom i OBŽ kao Osnivačem.

Slika 19: Područna škola Krčenik

Izvor: mrežne stranice Osnovne škole Ante Starčevića Viljevo

Izvanastavne aktivnosti u PŠ Podravska Moslavina su: scenska skupina, mali pjevački zbor, vjeronaučna skupina i sportska skupina. U PŠ Krčenik ponuđene izvanastavne aktivnosti su ekološka skupina i vjeronaučna skupina. Također, učenici i djelatnici OŠ Ante Starčevića Viljevo osnovali su Učeničku zadrugu Čuvarkuća. Cilj osnivanja učeničke zadruge je stjecanje radnih navika, poduzetničkog duha kod učenika i korisno provođenje njihovog slobodnog vremena.

Sukladno podacima dokumenta Izmjene i dopune programa javnih potreba u predškolskom, osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju, zdravstvu i socijalnim potrebama Općine Podravska Moslavina za 2020. godinu, Općina osigurava sredstva za: sufinanciranje ekscurzija i izleta, turnira, prijevoza učenika te ostalih aktivnosti iz domene osnovnoškolskog obrazovanja; stipendije i školarine; sufinanciranje nabave školskog materijala učenicima 1.- 8. razreda; organizaciju i provođenje predškolskog odgoja.

2.8.2 Zdravlje, rekreacija, udruge i kulturna infrastruktura

Primarna zdravstvena zaštita dostupna u Općini obuhvaća uslugu opće/obiteljske medicine i polivalentne dentalne zdravstvene zaštite. Općina osigurava sredstva za sufinanciranje rada Ambulante Doma zdravlja u Općini.

Na području Općine nalazi se više sportsko – rekreacijskih građevina: nogometno igralište u naselju Podravska Moslavina ukupne površine 6.072 m²; nogometno igralište u naselju Krčenik ukupne površine 9.367 m²; igralište za boćanje u naselju Krčenik; dječja igrališta u naseljima Podravska Moslavina i Krčenik.

Sportsko-ribolovno društvo Štuka, Podravska Moslavina, osnovano je još 1963. g. Ono gospodari: vodama rijeke Drave (od mjesta Čađavice do mjesta Gata); vodama rijeke Karašice; Orešnjačkom barom ukupne površine 7,4 ha; barom Zatoka ukupne površine 4,8 ha. Društvo broji oko 90 članova. Uz baru Zatoka izgrađen 2016. Članovi ŠRD Štuka izgradili su izgradili novi ribički dom. Članovi ŠRD Štuka organiziraju različite manifestacije i natjecanja športskih ribolovaca na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini. Lovačka udruga Šljuka, Podravska Moslavina, osnovana je 1936. godine. Broji oko 35 članova, a djeluje na području naselja Podravska Moslavina, Krčenik, Gezinci, Martinci Miholjački, Viljevo i Cret Viljevski. Lovo – zakupik je Lovišta broj XIV/139 Podravska Moslavina, koje se prostire na površini od 7.148 hektara.

U Tablici 22 prikazane su udruge s Područja Općine upisane u Registar udruga RH.

Tablica 22: Udruge na području Općine u 2020. g.

Udruga	Naselje
Klub mladih Podravska Moslavina	Podravska Moslavina
Športsko ribolovno društvo „Štuka“ Podravska Moslavina	
Lovačka udruga „Šljuka“ Podravska Moslavina	
Nogometni klub „Podravac“ Podravska Moslavina	
Kulturno umjetničko društvo „Slavonac“ Podravska Moslavina	
Boćarski klub „Hajduk“ Krčenik	Krčenik
Dobrovoljno vatrogasno društvo Krčenik	
Lovačka udruga „Kuna“ Krčenik - Moslavina	

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

Na području Općine postoji nekoliko društvenih domova koji se sustavno obnavljaju od strane Općine. Potrebno je dodatno razvijati društvenu strukturu Općine. Pri tome treba naglasiti da Općina u 2020. g., sukladno podacima dokumenta Izmjene i dopune programa javnih potreba u predškolskom, osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju, zdravstvu i socijalnim potrebama Općine Podravska Moslavina za 2020. godinu, osigurava sredstva za sufinanciranje/financiranje: udruga i organizacija građana; socijalnih udruga i organizacija građana; potpora za novorođenčad; pomoći i njege u kući (palijativna skrb); pomoći osobama sa invaliditetom; donacije u novcu i naravi socijalno ugroženim građanima; pomoći i potpore mladim obiteljima na području Općine; pomoći umirovljenicima slabijeg financijskog stanja.

2.9 Analiza financija Općine

U Tablici 23 prikazan je proračun Općine koji obuhvaća razdoblje od 2018. do 2020. godine, uključujući i projekciju za 2021. godinu. Proračun osim za redovno financiranje poslova, funkcija i programa Općine također služi kao instrument ekonomske politike kojim se utječe na ekonomsko blagostanje Općine, odnosno ekonomski rast i zaposlenost. Prihodi poslovanja općine iznose 20,83 mil. kuna, a sveukupni prihodi 21,17 mil. kuna. Najveći udio u prihodima Općine za 2020. godinu imat će pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna koji će

iznositi 17,92 mil. kuna te prihodi od poreza u iznosu od 1,96 mil. kuna. U 2020. godini, uslijed COVID-19 pandemije, rebalansom je očekivan utjecaj krizne situacije na izvorne prihode Općine. Najveći udio u rashodima u 2020. godini odnosit će se na rashode za nabavu nefinancijske dugotrajne imovine u iznosu od 15,69 mil. kuna koji se najvećim dijelom odnose na građevinske objekte. Osim navedenog, potrebno je spomenuti i materijalne rashode u iznosu od 1,85 mil. kuna. Iz prikazanih podataka uočljivo je kako je Općina vodila odgovornu proračunsku politiku, ali i uspješno osiguravala sredstva kroz pomoći iz inozemstva i iz općeg proračuna države, što ukazuje na agilnost pri oblikovanju razvojnih programa Općine u smislu usklađivanja ciljeva odabranih razvojnih projekata s ciljevima operativnih programa ESI fondova, s posljedicom osiguravanja pomoći, odnosno sredstava za nepovratno financiranje.

Tablica 23: Pregled izvršenja proračuna za 2018. i 2019. g., novog plana proračuna za 2020. g. i projekcije za 2021. g. Općine Podravska Moslavina

HRK	2018. IZVRŠENJE	2019. IZVRŠENJE	2020. NOVI PLAN - REBALANS	2021. PROJEKCIJA
I. PRIHODI POSLOVANJA	4.805.182,24	8.514.670,40	20.830.000,00	11.590.000,00
1) Prihodi od poreza	2.024.424,24	2.310.459,80	1.958.000,00	1.958.000,00
2) Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	2.324.925,67	5.729.961,34	17.922.000,00	8.367.000,00
3) Prihodi od imovine	246.983,00	326.974,70	428.000,00	933.000,00
4) Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	208.850,72	147.274,56	522.000,00	332.000,00
II. PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	151.682,25	274.119,48	340.000,00	340.000,00
III. RASHODI POSLOVANJA	3.087.570,95	3.489.631,58	5.230.000,00	5.378.000,00
1) Rashodi za zaposlene	1.008.554,89	1.262.080,68	1.648.000,00	2.081.000,00
2) Materijalni rashodi	932.608,01	1.049.091,67	1.848.000,00	1.438.000,00
3) Financijski rashodi	34.774,66	54.441,89	57.000,00	36.000,00
6) Subvencije	8.850,00	8.250,00	35.000,00	35.000,00
7) Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	78.569,92	80.292,37	110.000,00	110.000,00
8) Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	228.037,79	245.845,60	320.000,00	328.000,00
7) Ostali rashodi	796.175,68	789.629,37	1.212.000,00	1.350.000,00
IV. RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	2.337.515,99	4.628.851,35	15.690.000,00	6.372.000,00
V. VIŠAK (MANJAK) POSLOVNIH PRIHODA (I. – III.)	1.717.611,29	5.025.038,82	15.600.000,00	6.212.000,00
VI. UKUPNI PRIHODI (I. + II.)	4.956.864,49	8.788.789,88	21.170.000,00	11.930.000,00
VII. UKUPNI RASHODI (III. + IV.)	5.425.086,94	8.118.482,93	20.920.000,00	11.750.000,00

VIII. VIŠAK (MANJAK) UKUPNIH PRIHODA (VI. – VII.)	-468.222,45	670.306,95	250.000,00	180.000,00
---	-------------	------------	------------	------------

Izvor: Općina Podravska Moslavina, Godišnji obračun proračuna za 2018.; Godišnji obračun proračuna za 2019.; Izmjene i dopune Proračuna za 2020.; Proračun za 2020. s projekcijama za 2021. i 2022.

Prema bilanci Općine za 2019. godinu, nefinancijska imovina iznosila je 15,76 mil. kuna koja se najvećim dijelom odnosi na građevinske objekte i građevinske objekte u pripremi. Financijska imovina iznosila je 1,17 mil. kuna, a najveći dio odnosi se na potraživanja za prihode od imovine i unaprijed plaćene rashode budućih razdoblja. Obveze su u 2019. godini iznosile 2,1 mil. kuna što se najviše odnosi na obveze za materijalne rashode i obveze za kredite i zajmove. Vlastiti izvori u 2019. godini iznosili su 14,85 mil. kuna (Tablica 24).

Tablica 24: Bilanca stanja Općine Podravska Moslavina

	2019 (31.12.2019.)
IMOVINA	16.953.336
Nefinancijska imovina	15.785.645
Financijska imovina	1.167.691
OBVEZE I VLASTITI IZVORI	16.953.336
Obveze	2.101.265
Vlastiti izvori	14.852.071

Izvor: Općina Podravska Moslavina, Izvještaji proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje: 1. siječanj 2019. – 31. prosinac 2019.

Bilanca stanja na dan 31.12.2019. godine pokazuje da su vlastiti izvori u strukturi ukupnih izvora financiranja Općine imali učešće od vrlo visokih 87,6%. Općina je nisko zadužena i moći će koristiti financijsku polugu za razvojne projekte.

2.10 Usporedna analiza razine razvoja – usporedive jedinice lokalne samouprave

Postupak ocjenjivanja indeksa razvijenosti i stupnja razvijenosti provodi se temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14 i NN 123/17) i Uredbi o indeksu razvijenosti (NN 131/17). Indeks razvijenosti izračunava se na temelju šest pokazatelja: prosječni dohodak po stanovniku; prosječni izvorni prihodi po stanovniku; prosječna stopa nezaposlenosti; opće kretanje stanovništva; stupanj obrazovanosti stanovništva (sudjelovanje u tercijarnom obrazovanju); i, indeks starenja. S obzirom na Odluku o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/2017), OBŽ kao JRS spada u II. skupinu, odnosno prvu polovinu ispodprosječno rangiranih JRS. Općina se kao JLS svrstava u I. skupinu, odnosno nalazi se u zadnjoj četvrtini ispodprosječno rangiranih JLS.

Tablica 25 prikazuje analizu glavnih ekonomskih pokazatelja Općine u usporedbi s jedinicama lokalne samouprave približne veličine i sličnog geografskog položaja u Hrvatskoj, Sloveniji i Austriji. Austrijska Općina Loipersdorf u pokrajini Gradišće bilježi najveći BDP po stanovniku od promatrane skupine, a on iznosi € 28.060. Ova austrijska

općina ima najrazvijeniju ekonomiju, s dominacijom poljoprivrede i turizma, relativno velikim brojem radnih mjesta (959) te proračunom u iznosu od € 4.1 mil. Dakle, Općina Loipersdorf s približno sličnim brojem stanovnika ostvaruje velike proračunske prihode, a bruto domaći proizvod (BDP) – kao pokazatelj novostvorene vrijednosti u JLS, odnosno njegova vrijednost po stanovniku, je približna prosjeku na razini EU. Navedeno ukazuje da su poslovi dostupni u navedenoj JLS visokokvalitetni poslovi koji značajno pridonose rastu izvornih prihoda JLS i stvaranju novih vrijednosti unutar gospodarstva.

Tablica 25: Usporedni prikaz pokazatelja razine socio - ekonomskog razvoja: Općina i usporedive JLS

	SV. JURIJ OB ŠČAVNICI (SLO)	GORNJA RADGONA (SLO)	LOIPERSDORF (A)	CESTICA (HR)	PODRAVSKA MOSLAVINA (HR)
					
BROJ STANOVNIKA	2.883	8.693	1.841	5.806	1.202
PRORAČUN / UKUPNI PRIHODI (2019)	€ 3,1 MIL.	€ 11,9 MIL.	€ 4,1 MIL.	€ 2,5 MIL.	€ 1,2 MIL.
PRIHODI PO STANOVNIKU	€ 1.070	€ 1.368	€ 2.227	€ 426	€ 958
BROJ ZAPOSLENIH (12/2019)	1.326	4.014	959	1.057	109
BROJ NEZAPOSLENIH (12/2019)	180	250	147	42	59
BDP / STANOVNIKU (2018)	€ 12.100	€ 12.300	€ 28.060	€ 10.112*	€ 9.069*
INDEKS (NACIONALNA EKONOMIJA = 100)	55%	55%	75%	76%	68%
INDEKS (EU27= 100)	39%	40%	91%	33%	29%

Izvor: Eurostat; Državni zavod za statistiku; Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; Hrvatski zavod za zapošljavanje / Izračun T&MC Group

* Procjena prema podacima o razini ostvarenog BDP po stanovniku na razini NUTS 3 regija (JRS)

Uspoređujući Općinu s JLS u Sloveniji, vidljivo je da je naglasak također na stvaranju većeg broja kvalitetnih radnih mjesta, što se ogleda u proračunskim prihodima i ostvarenom BDP – u JLS. Treba naglasiti da je BDP po stanovniku Općine manji od prosjeka RH, te iznimno manji od prosjeka EU (tek 29%), što ukazuje na disparitet u stupnju razvoja obaju širih geografskih jedinica i gospodarstava kojima Općina pripada.

2.11 SWOT analiza i glavne razvojne potrebe

U ovom poglavlju je prikazan sažetak SWOT analize (Slika 20), dakle analize slabosti i jakih strana te prilika i prijetnji u provedi plana razvoja Općine u razdoblju 2021. – 2027. godina. SWOT analiza predstavlja jednu od podloga za definiranje razvojne strategije za naredno razdoblje te utvrđivanje prioriteta intervencije

Slika 20: SWOT analiza Općine

Izvor: T&MC Group

Krajolik uz rijeku Dravu i zaštićena prirodna baština na području Općine čine atraktivnu prirodnu osnovu s potencijalom za valorizaciju u turističke svrhe i poticanje što snažnijeg razvoja ekološke proizvodnje. Također, zadovoljena je i pretpostavka razvijenog poljoprivrednog sektora u Općini. Geografski položaj Općine iznimno je povoljan, a prometna povezanost dobra, što je pretpostavka za razvoj svih sektora gospodarstava u Općini. Dostupnost je bitan faktor privlačnosti turističke destinacije, atraktivnosti Općine kao područja za inkubaciju start – up poduzetništva, kao i poduzetništva u cijelosti. Blizina i povezanost tržištima srednje Europe koje karakterizira visoka razina potražnje i široka ponuda dobara i usluga potrebnih za proizvodnju u Općini, facilitira obavljanje poslovnih operacija i pristup željenim segmentima kupaca u inozemstvu. Prilika za razvoj Općine je i stabilan financijski položaj koji omogućuje pokretanje i realizaciju razvojnih projekata koji mogu biti sufinancirani sredstvima dostupnima kroz ESI fondove. Kako bi se realizirao ubrzani razvoj Općine potrebno je razviti poduzetničku infrastrukturu koja počiva na visokokvalitetnim radnim mjestima za specijaliziranu i obrazovanu radnu snagu. Pri tome naglasak treba biti na „pametnim“ poljoprivrednim djelatnostima. Razina obrazovanja u Općini je niska, a mogućnost dodatnog obrazovanja nerazvijena. Pri tome visokoobrazovano stanovništvo može biti privučeno već postojećim visokokvalitetnim radnim mjestima u susjednim državama s boljim pokazateljima socio – ekonomskog razvoja, što je potencirano zajedničkim tržištem rada EU. Time Općina gubi kvalitetan ljudski kapital, kao i priliku

za snažniji socio – ekonomski razvoj. Zbog toga je nužno primijeniti holistički pristup „pametne“ transformacije i intervenirati u sva područja koja povećavaju atraktivnost ruralne sredine. Važno je uočiti kako je brzina socio – ekonomskog razvoja podložna egzogenim događajima koji utječu na socio – ekonomske trendove u okružju, ali i na području Općine, kao što su primjerice pretpostavljene socio – ekonomske posljedice pandemije uzrokovane pandemijom COVID – 19 (kao što je usporavanje i pad ekonomskog rasta na globalnoj i lokalnoj razini, rast osoba u evidenciji nezaposlenih osoba, ali i rast važnosti kratkih lanaca opskrbe i samodostatnosti na lokalnoj razini).

Slika 21 prikazuje pregled razvojnih potreba u Općini.

Slika 21: Razvojne potrebe Općine u razdoblju 2021. - 2027. g.

Izvor: T&MC Group

Zaključno, kao glavne razvojne potrebe nameću se: stvaranje novih i kvalitetnih radnih mjesta; promjena gospodarske strukture (razvoj turističke infrastrukture i infrastrukture „pametne poljoprivrede“; unapređenje kvalitete ljudskog kapitala; i, unapređenje društvene infrastrukture.

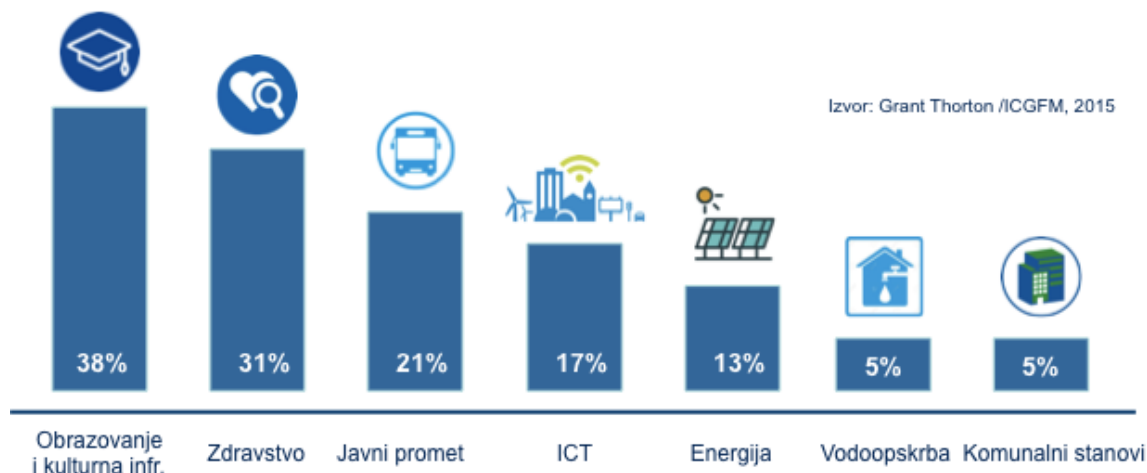
Gdje želimo biti ? |

3. STRATEŠKI PLAN RAZVOJA

3. STRATEŠKI PLAN RAZVOJA DO 2027. GODINE – GDJE ŽELIMO BITI?

Analizom postojećeg stanja su utvrđeni veliki razvojni manjkovi i potrebe, ali i veliki razvojni potencijali. Ubrzani ekonomski razvoj Općine, koji bi bio brži u odnosu na prosjek gospodarskog razvitka JLS u RH, predstavlja glavni opći cilj koji općinska uprava želi ostvariti u razdoblju 2021. – 2027. godina. Za ostvarivanje cilja potrebno je planirati prioriteta intervencijska područja. Veliki prostor za ubrzani razvoj predstavljaju područja prerađivačkih pogona, zelene ekonomije novih tehnologija i turizma.

Slika 22: Ulaganja jedinica lokalne samouprave – prioriteti alokacije vlastitih prihoda i ESI fondova

Izvor: Grant Thornton, Prilagodba T&MC Group

JLS u EU svoja ulaganja prioritetno usmjeravaju prema projektima u obrazovanju, kulturnim djelatnostima, zdravstvu i zdravstvenoj zaštiti, lokalnoj mobilnosti, informacijsko-telekomunikacijskim tehnologijama i energiji te izgradnji vodoopskrbnih sustava i izgradnji komunalnih stanova (Slika 22). Ova su područja ključna za ubrzavanje ukupnog socio-ekonomskog razvitka.

Za ubrzavanje općeg razvoja Općine u razdoblju od 2021. do 2027. godine bit će ključno osigurati pretpostavke i stvoriti uvjete za ulaganja kojima bi se pokrenule gospodarske aktivnosti i stvaranje novih radnih mjesta. Općinska uprava i sve zainteresirane strane imaju odgovornost programiranja vlastitog razvitka.

3.1 Strateški okvir razvoja – vizija i strateški ciljevi Općine u razdoblju do 2027. godine

Razvoj i napredak u Općini bazirat će se na principima održivog razvoja te na očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva te socijalne uključenosti kako bi se osiguralo kvalitetno mjesto za život budućim generacijama. Općina će također s kapitalom u svom vlasništvu te uz sufinanciranje strukturnih i investicijskih fondova Europske unije pokrenuti nekoliko razvojnih projekata. Za uspješnu provedbu Plana razvoja Općine potrebno je ne samo mobilizirati lokalnu samoupravu i njezine institucije, već i njene stanovnike. U procesu definiranja strateških ciljeva polazi se od definiranja vizije. Vizija razvoja je inspirativno viđenje, odnosno deklaracija koja definira ono što se želi postići u dugoročnom razdoblju te služi kao jasan vodič za odabir ciljeva i postupaka djelovanja. Ovim dokumentom definirana je sljedeća vizija razvoja Općine u razdoblju do 2027. godine:

VIZIJA „PODRAVSKA MOSLAVINA 2027“

”Općina koja svoj razvoj temelji na koncepti pametnog i uključivog razvoja.

Općina poželjna za život, s kvalitetnim radnim mjestima, razvijenom kulturom, obrazovnom, sportskom i društvenom infrastrukturom

Strateški ciljevi su dugoročni, odnosno srednjoročni ciljevi kojima se izravno podupire ostvarenje razvojnog smjera, odnosno ostvarenje vizije razvoja Općine. Općina će se razvijati na konceptu „pametna grad – pametno selo – pametna općina“, a nastavno na razvojni koncept i prethodno definirani viziju razvoja, strateški ciljevi razvoja „pametne Općine“ u razdoblju do 2027. godine su:

STRATEŠKI CILJEVI „PODRAVSKA MOSLAVINA 2027“

1. **Stvoriti pretpostavke i infrastrukturne uvjete za razvoj „pametne ekonomije“** – nove gospodarske strukture temeljene na znanju, inovacijama, „pametnoj poljoprivredi“ i ruralnom turizmu.
2. **Unaprijediti sustav obrazovanja** na području Općine kroz ulaganja u infrastrukturu srednjeg obrazovanja, pokretanje visokog usmjerenog obrazovanja u funkciji ”pametne poljoprivrede” i uspostavu sustava cjeloživotnog i digitalnog obrazovanja
3. **Unaprijediti uvjete za život** u Općini kroz ulaganja u kulturnu, društvenu i sportsku infrastrukturu.
4. **Unaprijediti javne, komunalne i ostale ruralne usluge** kroz ulaganja u digitalnu infrastrukturu, digitalizaciju javnih i komunalnih usluga te poticanje ulaganja u razvoj sustava digitalne transformacije opskrbe i lokalne mobilnosti
5. **Razviti lokalnu proizvodnju energije** iz obnovljivih izvora, povećati ukupnu energetske učinkovitost javnih i privatnih potrošača, unaprijediti zaštitu i očuvanje okoliša – „zelena agenda za Općinu”

Postizanje postavljenih glavnih razvojnih ciljeva pozitivno utječe na željeno kretanje pokazatelja socio – ekonomske razvijenosti Općine.

3.2 Pokazatelji učinaka strateških ciljeva razvoja Općine u razdoblju do 2027. godine

Pokazatelj učinka je kvantitativni i/ili kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog strateškog cilja.

Stabilno kretanje izvornih prihoda, očekivani transferi pomoći u proračun, zajedno s visokim kapacitetom zaduživanja, predstavljaju podlogu za ostvarivanje postavljenih strateških ciljeva Općine do 2027. godine. Realizirana razina razvoja ovisi o ostvarenim razvojnim projektima. Na Slici prikazani su razvojni pokazatelji strateških ciljeva u viziji Podravska Moslavina 2027.

Slika 23: Pokazatelji učinaka ostvarivanja strateških ciljeva Općine u razdoblju do 2027. godine

Izvor: Eurostat; Državni zavod za statistiku; Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; Hrvatski zavod za zapošljavanje / Izračun T&MC Group

* Procjena prema podacima o razini ostvarenog BDP po stanovniku na razini NUTS 3 regija (JRS)

Od najznačajnijih pokazatelja potrebno je napomenuti kako će Općina u 2027. godini imati 1.475 stanovnika, a BDP po stanovniku iznositi će €11.800. Također, indeks razvijenosti porast će na 89% prosjeka RH, a proračun Općine po stanovniku iznositi će €1200. U razdoblju do 2027. godine prosječan rast novostvorene vrijednosti u Općini iznositi će 4% godišnje.

3.3. Koncept „pametna općina“ – Pametna Podravska Moslavina 2027.

Razvojni koncept Plana razvoja Općine temelji se na konceptu „pametna grad / pametna općina / pametno selo“. Koncept „pametno selo“ definiran je od strane Europske komisije i Europskog parlamenta – „EU akcije za pametna sela“ kao:

KONCEPT „PAMETNO SELO“

Ruralno područje i zajednica koja svoj razvoj temelji na svojim postojećim snagama i resursima, ali i novim razvojnim mogućnostima, gdje su tradicionalne i nove mreže i usluge poboljšane primjenom digitalnih telekomunikacijskih sredstava, inovacijama i boljom upotrebom znanja. ”

Koncept „pametnog sela“ pojavljuje se kao podtema u unutar područja „Pametna i kompetitivna ruralna područja“ Europske mreže za ruralni razvoj (ENRD), a tematska skupina je s radom na konceptu započela 2017. godine. Također, kako bi se potaknuo razvoj pametnih sela na prostoru EU – a, 2018. godine usvojena je Bledska deklaracija za pametniju budućnost ruralnih područja, u kojoj se ističu nastojanja da ponuda poslova u ruralnim zajednicama bude transformirana i da se radno – intenzivnim poslovima u primarnom sektoru nadoda ponuda „znanje – intenzivnih“ radnih mjesta (poslovi koji se temelje na uporabi najnovijih znanstvenih spoznaja), kao što su primjerice sljedeća zanimanja: biotehnolozi, laboratorijski tehničari, stručnjaci s područja mehatronike, IT – a, elektrotehnike i slično. Istovremeno, kako bi privukla visoko obrazovane stručnjake, općinska uprava bi trebala intervenirati u području osiguravanja odgovarajućih uvjeta stanovanja i življenja, socijalne i zdravstvene skrbi, ali i kulture i organizacije slobodnog vremena te sportske infrastrukture. Time se uspostavljaju pozitivni demografski trendovi i, u konačnici, održivi lokalni ekonomski razvitak.

Općina će pri upravljanju razvojem do 2027. godine biti usmjerena rješenjima koja ruralna područja čine atraktivnima i poželjnim mjestima za život i rad. Pri tome stanovnicima moraju biti dostupne ruralne usluge; oni moraju imati pristup obrazovanju, kulturnoj, sportskoj, zdravstvenoj i socijalnoj infrastrukturi u istom obimu kao što je to u urbanim sredinama, uz naglašenu mogućnost bavljenja poduzetništvom, posebice u sektorima čiji pametni razvoj može počivati na već postojećoj osnovi u Općini – kao što je poljoprivreda. Pri tome treba biti zadovoljena horizontalna tema digitalizacije procesa, čime se osigurava dostupnost svih usluga. Slika 24 prikazuje sastavne elemente unutar područja „Pametna i kompetitivna ruralna područja“.

Slika 24: Elementi koncepta „Pametna i kompetitivna ruralna područja“

Izvor: Europska mreža za ruralni razvoj / Prilagodba T&MC Group

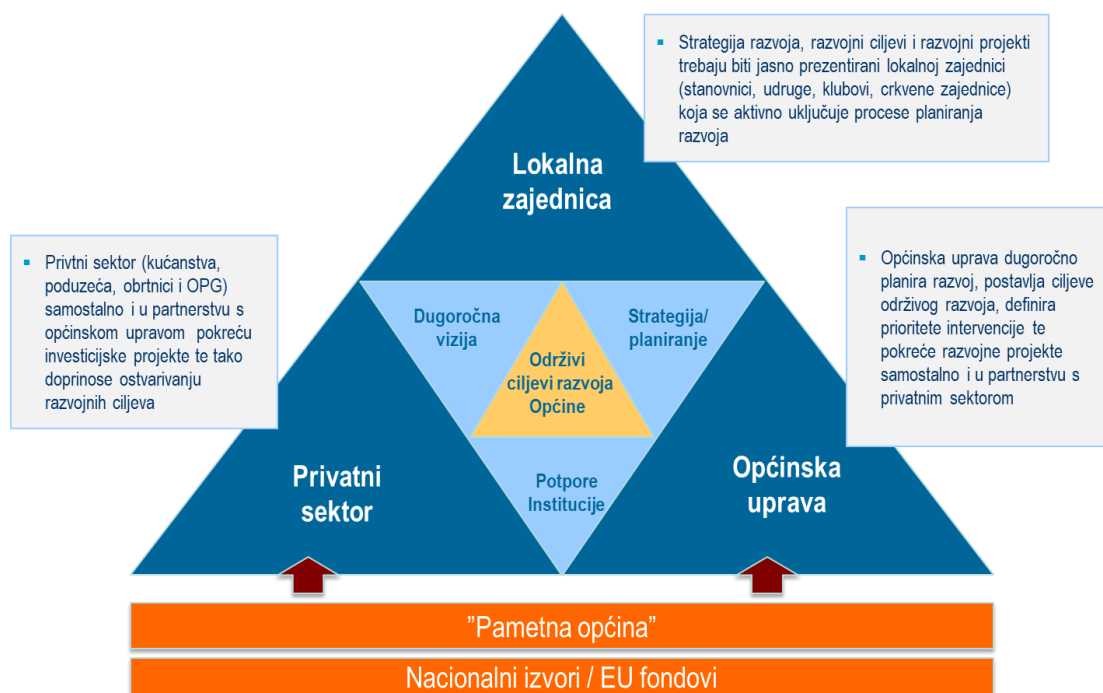
Bledska deklaracija, donošena u svrhu ubrzanja održivog razvoja ruralnih područja EU, kazuje da se „pametno selo“ zasniva na sinergiji slijedećih tehnoloških postignuća:

- **Digitalnih platformi** koje nude ključne usluge, kao što je e-učenje, e-zdravlje (bolji pristup zdravstvenim uslugama), e-upravu, transport, gastronomiju, društvene usluge, P2C platforme (platforme na relaciji osoba – kupac) kao inovaciju distribucijskih kanala gdje pojednostavljena, osobna struktura poboljšava kvalitetu i ponudu proizvoda;
- **Precizne poljoprivrede / precizne farme** – smanjenje inputa uz maksimizaciju outputa kroz uporabu senzora i sustava za podršku upravljanja i odlučivanja, čime se čuvaju resursi i okoliš, a poboljšava učinkovitost lanca opskrbe hranom;
- **Ekonomije dijeljenja, kružne i bio – ekonomije** kako bi se očuvali resursi pri pribavljanju i služenju tehnološki naprednim uređajima, pri istraživanjima, inovacijama i razvoju novih tehnologija;
- **Obnovljive energije** koja je posebice važna u ruralnim područjima gdje postoji raspoloživi prostor i prirodni resursi (primjerice voda, zemlja i biomasa);

- **Ruralnog turizma** koji uključuje eko, zdravstveni, agrarni, izletnički i aktivni turizam, a ima potencijal stvaranja brojnih kvalitetnih radnih mjesta;
- **Društvenih inovacija** u ruralnim **uslugama i poduzetništvu**.

Ostvarivanje strateških ciljeva razvoja kroz predloženi pametni koncept razvoja Općine pretpostavlja suradnju svih dionika na području Općine (Slika 25).

Slika 25: Suradnja dionika Općine unutar koncepta „pametna grad / pametna općina / pametno selo“

Izvor: T&MC Group

Općinska uprava upravlja strateškim razvojem Općine, ona planira i realizira razvojne projekte. Lokalna zajednica treba biti upoznata s strateškim planovima razvoja i razvojnim projektima – oni trebaju biti jasno prezentirani kako bi zainteresirani pojedinci, udruge ili organizacije s područja Općine bili u mogućnosti uključiti se u procese planiranja i realizacije razvoja Općine. Konačno, privatni sektor, baš kao i lokalna zajednica, doprinose ostvarivanju strateških ciljeva razvoja kroz suradnju s Općinskom upravom. Tom suradnjom na realizaciju strateških projekata omogućuje se ubrzani, ali i održivi razvoj Općine.

3.3.1 Digitalna transformacija – „pametna poljoprivreda“ u Općini

Proces digitalizacije Općine iziskuje stvaranje digitalnog eko – sustava. On počiva na infrastrukturi vezanoj uz komunikacijske tehnologije (internetski pristup visokih brzina putem pokretnih i nepokretnih mreža), Internet of Things (IoT) sustave i opskrbu energijom. U drugom sloju se nalaze tehnološke platforme (lokalne tehnološke platforme u obliku specijaliziranih web – stranica i aplikativnih rješenja te javne „oblak“ usluge). U trećem sloju, sloju digitalnih usluga, dolazi do utilizacije prethodna dva sloja i primjene razvijenih tehnoloških platformi kako bi se: unaprijedila digitalna komunikacija svih dionika strateškog razvoja Općine; povećala dostupnost i kvaliteta

pružanja usluga koje Općinska uprava pruža stanovnicima; razvili lokalni lanci opskrbe; poboljšala opća kvaliteta života i rada u Općini. Posljednji sloj se odnosi na sudjelovanje lokalne zajednice (Slika 26).

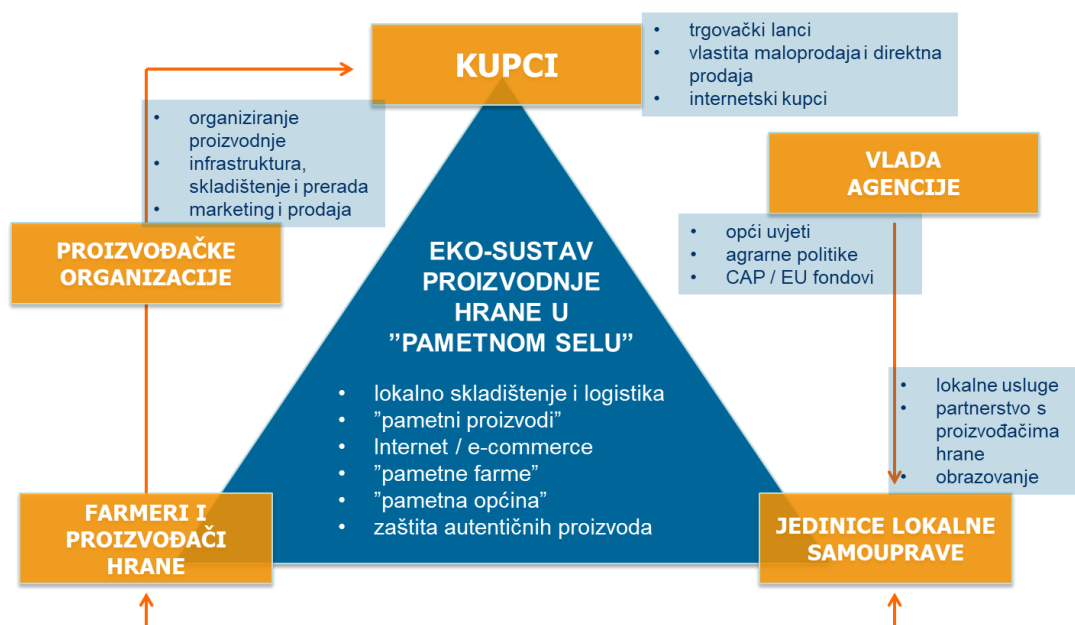
Slika 26: Digitalni eko - sustav unutar koncepta „pametno selo - pametna općina“

Izvor: Fraunhofer Institut IESE/ prilagodba: T&MC Group

Digitalna transformacija ruralnih područja obuhvaća sebi svojstvenu temu „pametne poljoprivrede“. Digitalizacija poljoprivrede također tvori eko – sustav koji obuhvaća više aktera s različitim ulogama pri procesima lokalnog skladištenja, prerade i prodaje prehrambenih proizvoda kroz kratke, digitalne, lokalne lance opskrbe. Slika 27 kazuje kako agrarne politike na razini EU i RH oblikuju opće uvjete i smjerove razvoja poljoprivrede, dok Općina potom definira ciljeve i procese razvoja na lokalnoj razini, te ih ostvaruje kroz javno – privatna partnerstva s poljoprivrednicima na području Općine, ali i kroz obrazovne i edukacijske inicijative čiju organizaciju potiče. Proizvođači hrane i proizvođačke organizacija realiziraju procese proizvodnje poljoprivrednih proizvoda, njihove prerade, skladištenja, prodaje i dopreme kupcima.

Slika 27: Organizacija eko – sustava „pametne poljoprivrede“ u Općini

Izvor: T&MC Group

„Pametne farme“ kao pretpostavku svog razvoja imaju postojanje infrastrukture koja podržava IoT, tehnoloških uređaja i tehnoloških platformi usmjerenih na specijalizirana „pametna“ rješenja u poljoprivredi s obzirom na poljoprivrednu kulturu i željene ishode, ali i ljudske potencijale u poljoprivredi koji će, koristeći se dostupnim digitalnim rješenjima, optimalno upravljati poljoprivrednim dobrima. „Pametne farme“ koriste digitalne tehnologije u slijedećim područjima:

- praćenje klimatskih uvjeta;
- planiranje i praćenje poljoprivredne proizvodnje;
- planiranje ishrane stoke i praćenje rezultata;
- "pametno" skladištenje poljoprivrednih proizvoda;
- planiranje korištenja i održavanja poljoprivredne mehanizacije te uštedu troškova;
- korištenje dronova i robota u proizvodnji;
- financijsko planiranje i izvještavanje.

Jedan od primjera rezultata digitalne transformacije u poljoprivredi je „pametna farma“ na kojoj velike količine podataka s površina za uzgoj poljoprivredne kulture (polja) koje se nalaze na više farmi prikupljaju pomoću postavljenih IoT senzora. Ti podaci zajedno s satelitski dostupnim podacima o vremenskim prilikama, ali i drugim poljoprivrednim podacima iz drugih informativnih sustava, kao i znanjima stručnjaka i dobrim praksama farmera ulaze u oblak. U oblaku se vrši automatska obrada podataka, kao i njihova fuzija, kako bi se donijele „pametne odluke“ putem umjetne inteligencije. Donesene odluke se u konačnici transferiraju farmerima putem jednostavnog korisničkog sučelja tehnoloških platformi (Slika 28).

Slika 28: „Pametne“ farme – bitne sastavnice za razvoj „pametne poljoprivrede“

Izvor: T&MC Group

Realizacija strateškog cilja izgradnje infrastrukture za „pametnu“ poljoprivredu u Općini u obzir uzima razvijanje znanja i vještina, odnosno kompetencija pomoću kojih će osigurana tehnološka infrastruktura i probavljene tehnološke platforme „pametnim“ farmerima služiti za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju, koja će, među ostalim, stvoriti uvjete za efikasniju ekološku proizvodnju u Općini. Prepoznatljiv koncept proučavanja „pametnih farmi“ je projekt IoF2020 (eng. Internet of Food and Farm) koji pokriva pet tema unutar poljoprivrednog sektora (uzgoj žitarica, mljekarstvo, uzgoj voća, uzgoj povrća, uzgoj domaćih životinja i proizvodnju mesa) u 22 zemlje članice EU – a, a na primjeru 33 slučaja.

3.3.2 Udruživanje „pametnih sela“ – suradnja u mini – regiji Donji Miholjac

Važnost udruživanja „pametnih sela“ kako bi se kroz suradnju omogućilo dijeljenje znanja i resursa prepoznata je na razini EU, ali i na razinama pojedinih regija.

PREPARATORY ACTION ON
**Smart Rural Areas
in the 21st Century**

Projekt Smart Rural 21 je projekt u trajanju dvije i pol godine, a njegovo provođenje podupire Europska komisija (DG AGRI). Glavni cilj projekta je potaknuti sela da razviju i implementiraju koncept pametnog razvoja kroz strateško planiranje. Iskustva sudionika projekta služiti će razvoju budućih politika vezanih uz temu „pametnih sela“ na razini EU. U projektu sudjeluje 21 selo na području cijele EU, od kojih i jedno s područja RH. Pored osnovne skupine sudionika, proširenjem projekta kroz „Come Along!“ program omogućeno je da se u nešto pasivnijoj ulozi uključi mnogo veći broj sudionika, odnosno „pametnih sela“.

Mreža pametnih sela (eng. *The Smart Village Network*) je otvorena „makro mreža“ čiji su članovi „pametna sela“ ili umrežene „pametne mikro – regije“. Deklaracija Mreže pametnih sela usvojena je 2019. godine, a ona u njoj sebe definira kao nezavisnu mrežu koja se proteže diljem Europe. Nastala je s ciljem facilitiranja razmjene iskustava i promišljanja o „pametnim“ rješenjima među ruralnim zajednicama. Razmjena iskustava i znanja vrši se putem razmjena članova, radnih posjeta, zajedničkih pilot akcija, sastanaka članova mreže i pristupa zajedničkoj bazi relevantnih spoznaja. Pristup bazi podataka će uskoro biti moguć putem platforme kojoj će se pristupiti preko internetskih stranica Mreže pametnih sela. Također, Mreža pametnih sela je posvećena podršci svojim članovima pri osiguravanju tehnološke i financijske podrške, ali i razvoju suradnje s drugim relevantnim tijelima koji imaju ulogu u razvoju koncepata „pametnog sela“.

Primjer dobre prakse suradnje „pametnih općina / pametnih sela“ i njihovog umrežavanja u mikro – regije je Észak-Hegyhát unija (Mađarska) koja obuhvaća pet sela: Alsómocsolád, Bikal, Mágocs, Mekényes i Nagyhajmás. Észak-Hegyhát unija na razini mikro – regije je prvi pilot projekt pametne regije u Mađarskoj. Neka od pametnih rješenja i akcija koje su prisutne u mikro – regiji su digitalne usluge za bodovanje prava stanovnika na socijalnu pomoć i poslijepodnevni javni i besplatni tečajevi robotike koji se održavaju u prostorijama lokane obrazovne ustanove.

JLS s područja mini – regije Donji Miholjac (Grad Donji Miholjac; Općine: Magadenovac, Viljevo, Podravska Moslavina) imaju potrebu, ali i priliku, surađivati na razvoju zajedničke digitalne platforme. Digitalna platforma koja služi općinskoj upravi, ali i stanovnicima općine (ili više susjednih JLS koje se služe zajedničkom platformom), facilitira i ubrzava proces digitalne transformacije, poboljšava dostupnost informacija i usluga, unapređuje kvalitetu života i omogućava efikasne lokalne lance opskrbe, a posljedično katalizira pozitivne gospodarske i demografske procese.

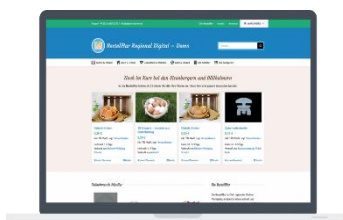
Projekt „Digitale Dörfer“, pokrenut u Njemačkoj, krenuo je u ispitivanje mogućnosti primjene digitalne platforme u ruralnim područjima u 2015. godini. Nakon provođenja selekcijskog procesa od strane stručnog žirija, oblikovana je eksperimentalne grupe „digitalnih sela“ Betzdorf, Eisenberg i Göllheim, a nedugo nakon toga uslijedile su mnoge druge regije. Zajedno koriste platformu „Digitale Dörfer“ i unapređuju svoje raznolike usluge, osiguravajući atraktivnost ruralnim područjima. Projekt je poduprt od strane upravnih tijela i razvojnih agencija pokrajina u kojima se nalaze sela, uz doprinos Fraunhofer instituta za eksperimentalno softversko inženjerstvo IESE. Platformom se služe stanovnici, udruge, tvrtke, javne institucije i uprave lokalnih jedinica. Neke od mogućnosti platforme su:

- LösBar koji predstavlja sponu između seoske zajednice i uprave, putem kojeg stanovnici kroz pregledan i jednostavan digitalni kanal za on – line razgovor mogu dati prijedloge i zahtjeve ili prijaviti probleme i pritužbe, koje potom obrađuje administrativno osoblje. Fokus je na učinkovitoj i izravnoj razmjeni između građana i uprave, kao i unutar uprave.

- DorfPages u lokalne ruralne web stranice s kojima se selo, odnosno općina može predstaviti i pružiti informacije o vlastitim osobitostima, atraktivnostima, događanjima i mnogo više. Pored toga, na DorfPages nalazi se i seoski imenik koji nudi pregled svih važnih davatelja usluga u obuhvaćenom području, kao i repozitorij dokumenata koji mogu biti od zanimanja za stanovnike sela.

- OrderBar i Liefer Bar služe kao on – line tržnica za lokalne proizvode. Stanovnici preko OrderBar – a pretražuju ponudu i naručju proizvode, a preko LieferBar – a mogu seoska zajednica se zbližava tako što stanovnici volontiraju u dostavi proizvoda.

Kako ostvariti pametni razvoj?

4. PODRUČJA DJELOVANJA

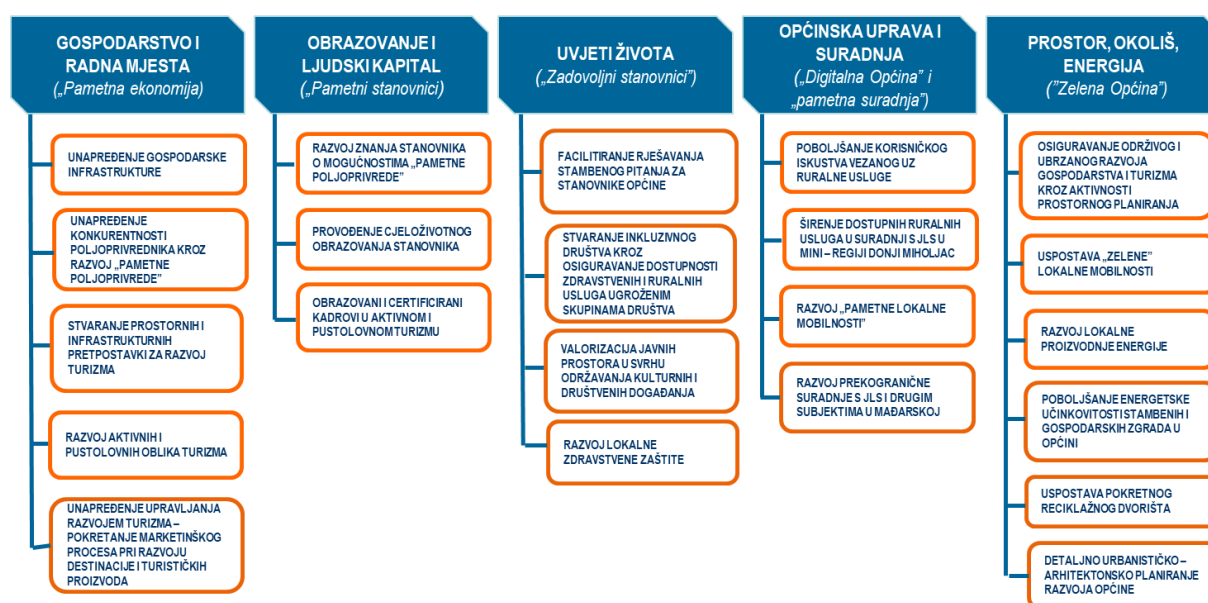
4. PODRUČJA DJELOVANJA, PRIPREMA I PROVOĐENJE RAZVOJNIH PROJEKATA U RAZDOBLJU DO 2027. GODINE – KAKO OSTVARITI PAMETNI RAZVOJ?

4.1. Strateška područja djelovanja

Prethodno oblikovanju i implementaciji razvojnih projekata potrebno je definirati prioriteta područja djelovanja.

Odnos područja djelovanja i operativnih ciljeva Općine u razdoblju do 2027. godine prikazan je na Slici 29.

Slika 29: Područja djelovanja za ostvarivanja operativnih ciljeva Općine u razdoblju do 2027. godine

Izvor: T&MC Group

4.1.1 Gospodarstvo i radna mjesta – „pametna ekonomija“

Kako bi se stvorile pretpostavke za razvoj „pametne ekonomije“ i zadovoljile infrastrukturne potrebe „pametnih“ razvojnih projekata u gospodarstvu koje se temelji na znanju i inovacijama, ali i „pametnoj“ poljoprivrednoj i turističkoj industriji, potrebno je intervenirati u području **gospodarstava i radnih mjesta**. Intervencije u ovom području se odnose na:

- Unapređenje gospodarske infrastrukture kroz osiguravanje pogodne površine za izvođenje gospodarske zone u kojoj će se osigurati komunalna infrastruktura te izgraditi javna infrastruktura za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda;
- Pokretanje poljoprivrednog inkubatora, kao osnovnog prostora za poslovne aktivnosti vezane uz razvoj „pametne poljoprivrede“ u Općini, kojim će se osigurati prostor za razvoj „pametnih poljoprivrednika“ koji u proizvodnji primjenjuju napredna tehnološka rješenja. Kako bi Općina facilitirala i usmjeravala razvoj,

potrebno je oblikovati „inkubacijski“ program i provoditi programe pružanja pomoći i servisnih usluga poljoprivrednicima pri orijentaciji prema „pametnoj poljoprivredi“;

- Izgradnju turističke infrastrukture za zadovoljavanje pretpostavljenog rasta turističke potražnje za smještajnim kapacitetima, ugostiteljskim objektima i komplementarnim turističkim sadržajima. Turistički proizvod Općine kao destinacije, odnosno cijeli proces turističkog marketinga u Općini treba biti promišljen i usklađen sa susjednim JLS kako bi se kroz kombiniranje znanja, vještina, ali prije svega resursa, postigla što efikasnija turistička prepoznatljivost na ciljnim tržištima. Pri tome se ističe potreba izgradnje, uređenja i opremanja turističke zone vezane uz objekt Karaula, gdje ponuđeni sadržaji moraju uključivati i smještajne kapacitete;
- Unapređenje biciklističke infrastrukture kroz razvoj staza i signalizacije, ali i certifikacije postojećih EuroVelo staza na području Općine. Pri tome je potrebno intervenirati u izgradnju i opremanje biciklističkih odmorišta koja će služiti i kao turističko – informativni centri s digitalnim punktovima putem kojih će se moći pristupiti informacijama o turističkim, kulturnim i sportskim sadržajima u Općini i mini – regiji Donji Miholjac, ali i kupiti turističke usluge i lokalni poljoprivredni proizvodi;
- Izgradnju i uređenje turističke sportsko – rekreativne infrastrukture vezane uz rijeku Dravu. Razvoj specifičnih oblika turizma kao što je aktivni turizam, lovni i ribolovni turizam doprinose diverzifikaciji turističkog proizvoda Općine i povećavaju vidljivost među višebrojnim segmentima turističke potražnje;
- Unapređenje upravljanja razvojem turizma – pokretanje marketinškog procesa pri razvoju destinacije i turističkih proizvoda.

4.1.2 Obrazovanje i ljudski kapital – „pametni stanovnici“

„Pametni“ razvoj počiva na ljudskim potencijalima koji posjeduju adekvatna znanja za pokretanje i upravljanje tim razvojem, koji posljedično unapređuje kvalitetu života u Općini. **Obrazovanje i ljudski kapital** su područje djelovanja usmjereno na:

- Razvoj znanja stanovnika o mogućnostima „pametne poljoprivrede“ kroz izgradnju i opremanje centra kompetencija za „pametnu poljoprivredu“ u sklopu poljoprivrednog inkubatora. Centar kompetencija će biti središnje mjesto za provođenje programa cjeloživotnog obrazovanja i programa istraživanja i razvoja novih proizvoda u poljoprivrednoj industriji, koji će omogućiti stanovnicima Općine i lokalnim poljoprivrednicima znanja i vještine za stvaranje proizvoda veće dodane vrijednosti, uštedu resursa i povećanje prinosa;
- Pokretanje programa za stjecanje i dijeljenje znanja u „pametnoj poljoprivredi“ kroz suradnju s znanstvenim i obrazovnim ustanovama te sudjelovanje u nacionalnim i međunarodnim programima i projektima primjene naprednih tehnoloških rješenja u poljoprivredi;

- Uređenje i opremanje centra za cjeloživotno obrazovanje te pokretanje programa obrazovanja u poduzetništvu, novim tehnologijama, kao i programa majstorskih zvanja i stručnog osposobljavanja u području turističko – ugostiteljske industrije;
- Suradnju s vanjskim organizacijama pri izvođenju programa izobrazbe i certifikacije za vođenje aktivnosti aktivnog turizma. Navedeni programi će biti dostupni stanovnicima Općine, ali će istovremeno i privlačiti ljudske kapacitete sa šireg područja.

4.1.3 Uvjeti života – „zadovoljni stanovnici“

Kako bi Općina postala atraktivan ruralni prostor, potrebno je osigurati visoku razinu kvalitete života stanovnicima. Kroz osiguravanje dostupnosti širokog spektra ruralnih usluga i rješavanje stambenog pitanja, moguće je zadržati i privući ljudski kapital potreban za ostvarivanje željene razvojne razine Općine. **Uvjeti života** su područje djelovanja usmjereno na:

- Kupnju, rekonstrukciju, energetska obnovu i opremanje stambenih objekata na području Općine kako bi provodili programi osiguravanja povoljnih uvjeta prodaje / zakupa nekretnina za odgovarajuće skupine prijavitelja. Kao bitan element nameće se zadovoljavajuća energetska učinkovitost fonda stambenih objekata Općine;
- Širenje mreže socijalnih i ruralnih usluga u zajednici, kako bi stanovnici imali pristup istoj razini zdravstvenih, obrazovnih, kulturnih i osobnih usluga koje se nude stanovnicima u urbanim područjima;
- Valorizaciju javnih prostora u svrhu održavanja kulturnih i društvenih događanja;
- Razvoj lokalne zdravstvene zaštite.

4.1.4 Općinska uprava i suradnja – „digitalna Općina“ i „pametna suradnja“

Digitalizacija je horizontalni sloj „pametnoga“ razvoja Općine, pri čemu je prioritetno potrebno intervenirati u osiguravanje telekomunikacijske infrastrukture na kojoj počiva digitalni razvoj. Kako bi se povećala efikasnost, usklađenost, točnost i pristupačnost ruralnih usluga, kao i operacija općinske uprave, potrebno je unapređenje i integracija platformi za digitalno poslovanje i upravljanje uslugama. Suradnjom među susjednim JLS omogućuje se dijeljenje resursa i znanja pri upravljanju razvojem područja mini – regije Donji Miholjac. Područje djelovanja koje obuhvaća **digitalnu Općinu i pametnu suradnju** odnosi se na:

- Digitalizaciju općinske uprave. Općinska uprava će dodatno digitalizirati poslovanje kroz implementaciju novih *hardware* i *software* rješenja koja će povećati efikasnost upravljanja operativnim i razvojnim programima na području Općine;
- Izgradnju digitalne infrastrukture i mreže. Unapređenje širokopojasnog internetskog pristupa horizontalna je tema na kojoj počiva osiguravanje mogućnosti pristupa i kreiranja digitalnih rješenja u području ruralnih usluga, ali i gospodarstva, odnosno pametne poljoprivrede. Općina će poticati razvoj digitalne

infrastrukture kroz javno – privatna partnerstva te samostalno provoditi projekte osiguravanja javnog pristupa dijeljenim internetskim mrežama;

- Stvaranje fonda zajedničkih resursa u domeni lokalne mobilnosti na području mini – regije Donji Miholjac. Razvojem sustava pametne lokalne mobilnosti Općina će svojim građanima omogućiti prijevoz i povezivanje svih naselja sa središtem Općine, ali i drugim JLS u mini – regiji Donji Miholjac. Zajednički fond lokalne mobilnosti u mini – regiji će obuhvaćati: sudjelovanje u subvencioniranju javnog prijevoza putnika; zajednički vozni park s naglaskom na vozila s ekološki prihvatljivijim otiskom (električna i/ili hibridna vozila za prijevoz putnika); zajedničku popratnu infrastrukturu za prijevoz putnika;
- Pokretanje digitalne platforme za lokalnu mobilnost, ruralne usluge, dijeljenje resursa i prodaju proizvoda mini – regiji Donji Miholjac. Na temelju dostupnih primjera najbolje prakse, na razini mini – regije Donji Miholjac razviti će se digitalna i javno dostupna platforma preko koje će biti dostupne ruralne usluge – usluge i proizvodi koji se nude na područjima svih JLS mini – regije će biti dostupne za korištenje i/ili kupnju svim stanovnicima mini – regije. Putem platforme stanovnici će moći:
 1. informirati se uslugama lokalne mobilnosti, zatražiti i kupiti te usluge, dobivati interaktivne informacije o stanju svog zahtjeva i kupnji usluge. Usluge lokalne mobilnosti može pružati pravna osoba i fizičke osobe na temelju *ride-sharinga*;
 2. pretraživati usluge i proizvode koje su drugi stanovnici voljni ponuditi, dati u zakup, prodati ili pokloniti. Usluge i proizvodi obuhvaćati će širok asortiman, s naglaskom na usluge i proizvode vezane uz poljoprivrednu proizvodnju;
 3. stvarati, dijeliti, čitati informacije vezane uz aktivnosti stanovnika i drugih dionika na području mini – regije Donji Miholjac. Kategorije će obuhvaćati informacije vezane uz mogućnosti osobnog i profesionalnog razvoja, dokolice, kulture, sporta i drugih događanja i slično;
- Razvoj prekogranične suradnje s JLS i drugim subjektima u mađarskoj.

4.1.5 Prostor, okoliš, energija – „Zelena Općina“

Kako bi se Općina usmjerila na „zeleni“ razvoj koji donosi energetske učinkovitost i samodostatnost, potrebno je razviti lokalne kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i osigurati što manje „rasipanje“ energije. U području djelovanja koje obuhvaća **prostor, okoliš i energiju**, potrebno je intervenirati u:

- Izmjene i dopune PPUO Podravska Moslavina u svrhu osiguravanja odgovarajuće lokacije za razvoj gospodarske i turističke zone;
- Kreiranje fonda e-vozila (bicikl) i popratne infrastrukture (punionice) kao javno dostupnih usluga lokalne mobilnosti u Općini. Kako bi se olakšala mobilnost stanovnika, posjetitelja i turista među naseljima Općine, kreirati će se fond električnih bicikala. Električni bicikli će biti javno dostupni u svrhu javnog prijevoza, a usluga će biti organizirana na temelju najbolje prakse *e-bike sharing system* – a. Kupnja

usluge javnog prijevoza će za punoljetne stanovnike biti moguća kroz zajedničku digitalnu platformu lokalnu mobilnost, ruralne usluge, dijeljenje resursa i prodaju proizvoda mini – regiji Donji Miholjac;

- Poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije;
- Poboljšanje energetske učinkovitosti stambenih i gospodarskih zgrada u Općini;
- Uspostava pokretnog reciklažnog dvorišta;
- Detaljno urbanističko – arhitektonsko planiranje razvoja Općine.

4.2 Implementacija, financiranje i monitoring

4.2.1 Organizacijski okvir i odgovornosti za provođenje

Provođenje definiranog Plana razvoja Općine do 2027. godine i ostvarivanje postavljenih strateških ciljeva odvijat će se kroz implementaciju glavnih razvojnih projekata prema Katalogu razvojnih projekata, kao sastavnog dijela koncepta razvoja Općine do 2027. godine.

Iskustvo provedbe strateških projekata koji se temelje na konceptu "Pametna grad" (istraživački projekt ASCIMER je prikupio relevantne empirijske informacije) koji je također primjenjiv i na Općinu, ukazuje na sljedeće *glavne činitelje uspješnosti*:

1. *Uključenost interesnih dionika i definiranje zadataka:*

- odgovornost i definiranje zadataka (dodjela zadataka svakom interesnom dioniku koji sudjeluje u implementaciji te dodjela odgovornosti za različite aktivnosti – i moguće neuspjehe – moraju unaprijed biti definirani kako bi se osigurala uspješna implementacija);
- vodstvo i koordinacija (između interesnih dionika mora postojati koordinacija i jasno definirano vodstvo kako bi se olakšao proces implementacije projekata);

2. *Uključenost stanovnika:*

- kontinuiranost procesa (stanovnici moraju kontinuirano sudjelovati za vrijeme razvoja i trajanja projekata);

3. *Višerazinsko upravljanje i pravni okvir:*

- stvaranje *ad – hoc* poduzeća ili lokalnih razvojnih agencija za veće projekte (osnivanje poduzeća za upravljanje projektom može značajno pomoći u implementaciji, moguće je osnivanje i lokalnih razvojnih agencija koje će surađivati s interesnim dionicima u određenim projektima);
- pravni okvir (ključan problem za nabavu u procesu implementacije koji mora biti uzet u obzir);

4. *Održivost i učinkovitost:*

- tržišno natjecanje i poticanje lokalnog razvoja (fokus na održivosti je ključna te je bitno omogućiti lokalnim poduzećima natjecanje u nabavi te promoviranje njihovog sudjelovanja u projektima);

5. *Eksternalije:*

- upravljanje eksternalijama (potrebno je uzeti u obzir moguće pozitivne i negativne učinke te izraditi financijski plan kako bi se eksternalije uravnotežile;

6. *Nadzor i prilagodljivo upravljanje:*

- nadzor nad implementacijom (nadziranje ove faze ključno je zbog više efikasnosti i prilagodbe procesa promjenama u razvoju te mogućnosti prenosivosti);
- upravljanje rizicima (potrebno je upravljati rizicima s obzirom na moguće probleme za vrijeme implementacije);

7. *Inovacije i tehnologije:*

- inovacije u implementaciji (novi pristupi zahtijevaju inovativnu implementaciju kako bi se osigurala uspješnost);
- IT alati za transparentnost i uključenost stanovnika (IT alati predstavljaju glavnu ulogu u uključenosti i sudjelovanju stanovnika);

8. *Prijenos znanja:*

- prijenos znanja u implementaciji (u ovoj fazi ključno je promatrati i druga iskustva u području, potrebno je kontaktirati stručnjake i interesne dionike s iskustvom u implementaciji sličnih projekata kako bi se osigurao uspjeh); i,

9. *Vidljivost projekata.*

Svaki implementacijski projekt ili skupina projekata mora imati svog voditelja i projektni tim. *Odgovornosti voditelja projekta i njegovog projektnog tima su sljedeće:*

- Izrada projektnog plana;
- Priprema projektne i studijske dokumentacije;
- Izbor optimalnog modela financiranja;
- Izrada prijave za korištenje EU fondova;
- U suradnji sa ostalim nadležnim službama u Općini osiguranje bankarskog međufinanciranja (HBOR, komercijalne banke);
- Organiziranje javne nabave te ugovaranje radova na projektu;

- Upravljanje projektom i uspostavljanje sustava kontrolinga; i
- Osiguranje informiranja i vidljivosti projekta.

4.2.2 Financiranje razvojnih projekata, praćenje i izvještavanje provedbe Plana razvoja Općine

Za financiranje razvojnih projekata Općini su na raspolaganju sljedeći izvori:

1. Potpore iz strukturnih i kohezijskih fondova EU kroz operativne programe i natječaje koje raspisuju provedbena tijela u Republici Hrvatskoj;
2. Potpore iz makro-regionalnih politika EU; i,
3. Potpore iz nacionalnih izvora – državnog proračuna Republike Hrvatske.

Osim potpora (bespovratnih sredstava) Općina može koristiti i kreditno financiranje projekata iz programa financiranja razvojnih projekata Hrvatske banke za obnovu i razvitak koja kreditira razvojnih projekata jedinica lokalne samouprave direktno i u suradnji s komercijalnim bankama.

Od ostalih načina financiranja, dostupan je i model javno-privatno partnerstvo (JPP) koji se odnosi na kooperativno djelovanje javnog sektora s privatnim sektorom u proizvodnji javnih proizvoda ili pružanju javnih usluga.

U Bledskoj deklaraciji za pametniju budućnost ruralnih područja u EU, iz 2018. g., ističe se potreba da se na razini EU u financijskoj perspektivi 2021. – 2027. i dalje radi na instrumentima ulaganja u razvoj „pametnih sela“. Pored ENRD – ove tematske skupine, odnosno EU akcije za pametna sela, tematikom „pametnog sela“ bavi se i u 2019. g. formirana među-skupina Europskog parlamenta, „Pametna sela za ruralne zajednice“, koja potiče stvaranje holističkog okvira politika EU – a kroz buduću Europsku ruralnu agendu, a s ciljem daljnjeg razvoja pametnih, održivih ruralnih društava. Navedeno ukazuje na snažnu usmjerenost EU – a razvoju „pametnih sela“, kao i na potencijalni rast dostupnih sredstava u financijskoj perspektivi 2021 – 2027. kroz EFSI, ESIF i druge investicijske instrumente, za projekte koji će pridonositi stvaranju „pametnih“ ruralnih zajednica. Slijedom toga, Općina će pripremati odgovarajuće implementacijske projekte koji će biti predloženi za sufinanciranje iz nacionalnih izvora razvojnih potpora i pomoću financijskih instrumenata ESIF – a.

Monitoring, odnosno praćenje je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera sadržanih u Planu razvoja Općine. Pored praćenja, bitan element je i izvještavanje o provedbi plana razvoja kroz pružanje relevantnih i pravovremenih informacija o statusu provedbe Plana razvoja ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini Općine i OBŽ te stanovnicima Općine. Rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi Plana razvoja Općine Podravska Moslavina do 2027. godine propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

LITERATURA I IZVORI

Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – *AGRONET online baza podataka*

Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – *ARKOD online baza podataka*

Akcijski plan za provedbu Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine

ASCIMER – Governance and implementation of Smart City projects in the mediterranean region, *Project Package 1*, (Dostupno putem: <http://www.eiburs-ascimer.transytpjects.com>)

Bacco, M. et al. (2019.) „The Digitisation of Agriculture: a Survey od Research Activities on Smart Farming“. *Array*, 3 (4), str. 1 – 11.

Dječji vrtić „Pinokio“ – *službene internetske stranice*

Državni zavod za statistiku – *Popis stanovništva Republike Hrvatske 2011. godine*

Državni zavod za statistiku – *Publikacije i statistike*

Eko – Flor plus d.o.o. – *službene internetske stranice*

Europska komisija (2016.) – *Flash Eurobarometer 432 - Preferences of Europeans towards Tourism* (Dostupno putem: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2065>)

European Network for Rural Development i The European Agricultural Fund for Rural Development (2018.) „Projects Brochure – Digital and Social Innovation in Rural Services“ (Dostupno putem: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/publi-eafnd-brochure-07-en_2018-0.pdf)

Europska strategija za Jadransku i Jonsku regiju - *portal* (Dostupno putem: <https://www.adriatic-ionic.eu/>)

Europska strategija za Podunavsku makro – regiju - *portal* (Dostupno putem: <https://danube-region.eu/>)

EuroVelo – *službene internetske stranice*

Eurostat – *Statistički izvještaji*

Godišnji plan i program rada Osnovne škole Ante Starčevića Viljevo za školsku godinu 2020. / 2021

Gretzel et al. (2015.) „Smart tourism: foundations and developments“, *Electron Markets*, 25, str. 179 – 188.

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – *Bioportal.hr*

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – *službene internetske stranice*

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu – *službene internetske stranice*

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM) – *službene internetske stranice*

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO)

Hrvatski zavod za zapošljavanje – *službene internetske stranice i baze podataka*

Institut za turizam – *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj u 2017. godini* (Dostupno putem: http://www.iztg.hr/UserFiles/file/novosti/2018/TOMAS-Ljeto-prezentacija-2017-06_02_2018-FIN.pdf)

Komrad d.o.o. Slatina – *službene internetske stranice*

McKinsey Global Institute – *Smart cities: Digital solutions for a more livable future* (Dostupno putem <https://www.mckinsey.com/industries/capital-projects-and-infrastructure/our-insights/smart-cities-digital-solutions-for-a-more-livable-future>)

Ministarstvo gospodarstva – *Obrtni registar (baza podataka)*

Ministarstvo kulture – *Registar kulturnih dobara*

Ministarstvo poljoprivrede – *Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ);*

Ministarstvo uprave – *Registar udruga Republike Hrvatske*

- Nacrt prijedloga Nacionalne razvojne strategija Republike Hrvatske do 2030. godine
- Općina Podravska Moslavina – *Godišnji obračun proračuna za 2018. godinu*
- Općina Podravska Moslavina – *Godišnji obračun proračuna za 2019. godinu*
- Općina Podravska Moslavina – *Izmjene i dopune Proračuna za 2020. godinu*
- Općina Podravska Moslavina – *Izveštaji proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje: 1. siječanj 2019. – 31. prosinac 2019*
- Općina Podravska Moslavina – *Lokalna razvojna strategija Općine Podravska Moslavina 2015. – 2020.*
- Općina Podravska Moslavina – *Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 2017. do 2022. godine*
- Općina Podravska Moslavina – *Plan prostornog uređenja Općine Podravska Moslavina*
- Općina Podravska Moslavina – *Plan razvojnih programa Općine Podravska Moslavina za razdoblje 2020. – 2022. godine*
- Općina Podravska Moslavina – *Proračun za 2020. s projekcijama za 2021. i 2022. godinu*
- Općina Podravska Moslavina – *službene internetske stranice*
- Općina Podravska Moslavina – *Strateški razvojni plan turizma Općine Podravska Moslavina za razdoblje od 2018. do 2022.*
- Osnovna škola Ante Starčevića Viljevo – *službene internetske stranice*
- Osječko – baranjska županija – *Master plan turizma Osječko-baranjske županije*
- Osječko – baranjska županija – *Operativni plan razvoja cikloturizma (2018.)*
- Osječko – baranjska županija – *Program zaštite okoliša za područje Osječko – baranjske županije*
- Osječko – baranjska županija – *službene internetske stranice*
- Osječko – baranjska županija – *Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije do 2020. godine*
- Smart Rural 21 projekt – *službene internetske stranice*
- Smart Village Network – *službene internetske stranice*
- Strategija pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. – lipanj 2017.
- Strukturni fondovi – *službene internetske stranice*
- The World Travel & Tourism Council – WTTC (2020) – *Travel & Tourism Global Economic Impact & Issues 2019*
- The World Travel & Tourism Council – WTTC (2019) – *Croatia – 2019 Annual Research: Key Highlights*
- The World Travel & Tourism Council – WTTC (2019) – *Benchmark Report 2019 EU*
- Turistička zajednica Osječko – baranjske županije – *službene internetske stranice*
- UNWTO i Basque Culinary Center (2019) „Guidelines for the Development of Gastronomy Tourism“, UNWTO, Madrid, DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284420957>.
- UNWTO (2019) – *International Tourism Highlights 2019* (Dostupno putem: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>)
- UNWTO (2018) – *European Union Tourism Trends* (Dostupno putem: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419470>)
- UNWTO (2018) – *Tourism and Culture Synergies*
- Wageningen University and Research (WUR) et al. (2016.) „Internet of food and Farm 2020“ (Dostupno putem: <https://www.iof2020.eu/communication-materials/iof2020-booklet.pdf>)

POPIS SLIKA

Slika 1: Metodologija strateškog planiranja jedinica lokalne samouprave	3
Slika 2: Integrirani pristup implementaciji	4
Slika 3: Proces pripreme i realizacije implementacijskih projekata	5
Slika 4: Područja u koje će EU usmjeravati ulaganja iz ESI fondova	6
Slika 5: Smještaj Općine u OBŽ	11
Slika 6: Krajobraz toka rijeke Drave	13
Slika 7: Šumske površine na području Općine	14
Slika 8: Nacionalna kategorija zaštite prirode u Općini: Regionalni park Mura - Drava	15
Slika 9: Natura 2000 u Općini: Područja prema Direktivi o pticama i Područja prema Direktivni o staništima	16
Slika 10: Kasnobarokna crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u naselju Podravska Moslavina	17
Slika 11: Klasifikacija plovnih puteva na području kontinentalne Hrvatske	24
Slika 12: Brzine pristupa nepokretnim i pokretnim internetskim mrežama u Općini	25
Slika 13: Prirodna atrakcijska osnova Općine	31
Slika 14: Mogući smještaj Gospodarske zone Općine	33
Slika 15: Stara školska zgrada u naselju Podravska Moslavina	34
Slika 16: Dječji vrtić u naselju Podravska Moslavina	34
Slika 17: Područna škola Podravska Moslavina	35
Slika 18: Područna škola Podravska Moslavina	35
Slika 19: Područna škola Krčenik	36
Slika 20: SWOT analiza Općine	41
Slika 21: Razvojne potrebe Općine u razdoblju 2021. - 2027. g.	42
Slika 22: Ulaganja jedinica lokalne samouprave – prioriteti alokacije vlastitih prihoda i ESI fondova	44
Slika 23: Pokazatelji učinaka ostvarivanja strateških ciljeva Općine u razdoblju do 2027. godine	46
Slika 24: Elementi koncepta „Pametna i kompetitivna ruralna područja“	48
Slika 25: Suradnja dionika Općine unutar koncepta „pametna grad / pametna općina / pametno selo“	49
Slika 26: Digitalni eko - sustav unutar koncepta „pametno selo - pametna općina“	50
Slika 27: Organizacija eko – sustava „pametne poljoprivrede“ u Općini	51
Slika 28: „Pametne“ farme – bitne sastavnice za razvoj „pametne poljoprivrede“	52
Slika 29: Područja djelovanja za ostvarivanja operativnih ciljeva Općine u razdoblju do 2027. godine	56

POPIS TABLICA

Tablica 1: Kretanje broja stanovnika u naseljima Općine u vremenu 1981. - 2011. godina	17
Tablica 2: Broj kućanstava u Općini prema broju članova kućanstva, Popis 2011.	18
Tablica 3: Procjena ukupnog broja stanovnika u Općini od strane DZS – a za vrijeme od 2012. – 2019. g.	18
Tablica 4: Indeks starenja prema naseljima u Općini (stanovništvo prema Popisu 2011.)	19
Tablica 5: Kretanje vrijednosti vitalnog indeksa u Općini u razdoblju 2011. - 2019. g.	19
Tablica 6: Migracijski saldo Općine u razdoblju 2011. - 2019. g.	20
Tablica 7: Udio radno aktivnog stanovništva u naseljima Općine prema Popisu 2011.	20
Tablica 8: Razina obrazovanja stanovništva Općine prema Popisu 2011	21
Tablica 9: Kretanje broja zaposlenih kod pravnih osoba u Općini u razdoblju 2011. - 2019.	22
Tablica 10: Nezaposlenost u Općini s obzirom na razinu obrazovanja, 2019. g.	23
Tablica 11: Kretanje prosječnog godišnjeg broja nezaposlenih u Općini za razdoblje 2009. - 2019. g.	23
Tablica 12: Popis cestovnih prometnica na području Općine	24
Tablica 13: Priključenost kućanstava i stanovnika Općine na vodoopskrbnu mrežu	26
Tablica 14: Pregled broja poljoprivrednih gospodarstava i broja i površine poljoprivrednih parcela u naseljima Općine u 2019.. g.	28
Tablica 15: Pregled kategorija veličine poljoprivrednih parcela u Općini u 2019. g.	28
Tablica 16: Pregled broja domaćih životinja u Općini u 2019. g.	29
Tablica 17: Količina isporučenog kravljeg mlijeka i ukupan broj isporučitelja mlijeka tijekom 2019. godine u Općini	29
Tablica 18: Pregled ekološke proizvodnje prema kulturi i naseljima Općine u 2019. g	29
Tablica 19: Pregled aktivnih obrta na području Općine u studenome 2020. g.	32
Tablica 20: Trgovačka društva i obrti u Općini s najvišim ostvarenim prihodima poslovanja u 2019. g.	32
Tablica 21: Promjena broja učenika razredne nastave u Općini u vremenu od početka šk. god. 2011./2012 do 2020./2021.	35
Tablica 22: Udruge na području Općine u 2020. g.	37
Tablica 23: Pregled izvršenja proračuna za 2018. i 2019. g., novog plana proračuna za 2020. g. i projekcije za 2021. g. Općine Podravska Moslavina	38
Tablica 24: Bilanca stanja Općine Podravska Moslavina	39
Tablica 25: Usporedni prikaz pokazatelja razine socio - ekonomskog razvoja: Općina i usporedive JLS	40

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Broj osiguranika HZMO - a u Općini, prosinac 2019. g.	21
Grafikon 2: Anketna zaposlenost u Općini prema područjima djelatnosti, Popis 2011.	22
Grafikon 3: Kretanje godišnje količine prikupljenog komunalnog otpada u Općini u razdoblju 2011. – 2015. g.	27